

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

Réunion commune de la commission des
Relations extérieures et de la commission
de la Défense nationale

Gemeenschappelijke vergadering van de
commissie voor Buitenlandse Betrekkingen
en van de commissie voor Landsverdedi-
ging

Mercredi

05-07-2023

Matin

Woensdag

05-07-2023

Voormiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigegekleurd papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Briefing et échange de vues sur le sommet de l'OTAN des 11 et 12 juillet 2023 à Vilnius et interpellations et question jointes de 1

- Theo Francken à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Vilnius et l'objectif de l'OTAN de 2 %" (55000427I) 1

- Annick Ponthier à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Vilnius et la norme de 2 %" (55000428I) 1

- Nabil Boukili à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La directive "2 %" de l'OTAN" (55000434I) 1

- Georges Dallemagne à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le sommet de l'OTAN à Vilnius et la norme de 2 %" (55000436I) 1

- Steven De Vuyst à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La directive OTAN des 2 %" (55000438I) 1

- Wouter De Vriendt à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Le sommet de l'OTAN à Vilnius" (55037916C) 1

Orateurs: **Alexander De Croo**, premier ministre, **Theo Francken**, **Annick Ponthier**, **Georges Dallemagne**, **Steven De Vuyst**, **Wouter De Vriendt**, **Christophe Lacroix**, **Robby De Caluwé**, **Ludivine Dedonder**, ministre de la Défense, **Hadja Lahbib**, ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes, du Commerce extérieur et des Institutions culturelles fédérales

Motions

37

INHOUD

Briefing en gedachtewisseling over de NAVO-top op 11 en 12 juli 2023 in Vilnius en toegevoegde interpellaties en vraag van 1

- Theo Francken aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Vilnius en de NAVO-doelstelling van 2 %" (55000427I) 1

- Annick Ponthier aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Vilnius en de 2 %-norm" (55000428I) 1

- Nabil Boukili aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De 2 %-richtlijn van de NAVO" (55000434I) 1

- Georges Dallemagne aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De NAVO-top in Vilnius en de 2 %-norm" (55000436I) 1

- Steven De Vuyst aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De 2 %-richtlijn van de NAVO" (55000438I) 1

- Wouter De Vriendt aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De NAVO-top in Vilnius" (55037916C) 1

Sprekers: **Alexander De Croo**, eerste minister, **Theo Francken**, **Annick Ponthier**, **Georges Dallemagne**, **Steven De Vuyst**, **Wouter De Vriendt**, **Christophe Lacroix**, **Robby De Caluwé**, **Ludivine Dedonder**, minister van Defensie, **Hadja Lahbib**, minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken, Buitenlandse Handel en de Federale Culturele instellingen

Moties

37

Réunion commune de la commission
des Relations extérieures et de la
commission de la Défense nationale

Gemeenschappelijke vergadering
van de commissie voor Buitenlandse
Betrekkingen en van de commissie
voor Landsverdediging

du

van

MERCREDI 5 JUILLET 2023

WOENSDAG 5 JULI 2023

Matin

Voormiddag

De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.04 uur en voorgezeten door de heer Peter Buysrogge.

La réunion publique de commission est ouverte à 10 h 04 et présidée par M. Peter Buysrogge.

01 Briefing en gedachtewisseling over de NAVO-top op 11 en 12 juli 2023 in Vilnius en toegevoegde interpellaties en vraag van

- Theo Francken aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Vilnius en de NAVO-doelstelling van 2 %" (55000427I)
- Annick Ponthier aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Vilnius en de 2 %-norm" (55000428I)
- Nabil Boukili aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De 2 %-richtlijn van de NAVO" (55000434I)
- Georges Dallemagne aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De NAVO-top in Vilnius en de 2 %-norm" (55000436I)
- Steven De Vuyst aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De 2 %-richtlijn van de NAVO" (55000438I)
- Wouter De Vriendt aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De NAVO-top in Vilnius" (55037916C)

01 Briefing et échange de vues sur le sommet de l'OTAN des 11 et 12 juillet 2023 à Vilnius et interpellations et question jointes de

- Theo Francken à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Vilnius et l'objectif de l'OTAN de 2 %" (55000427I)
- Annick Ponthier à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Vilnius et la norme de 2 %" (55000428I)
- Nabil Boukili à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La directive "2 %" de l'OTAN" (55000434I)
- Georges Dallemagne à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le sommet de l'OTAN à Vilnius et la norme de 2 %" (55000436I)
- Steven De Vuyst à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La directive OTAN des 2 %" (55000438I)
- Wouter De Vriendt à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Le sommet de l'OTAN à Vilnius" (55037916C)

De **voorzitter**: Ik heet de eerste minister, de dames ministers, de dames en heren parlementsleden en de ambassadeur van harte welkom.

Ik stel voor dat de eerste minister het woord krijgt voor een toelichting. Daarna volgen de interpellanten, de vraagstellers en de sprekers van de verschillende fracties. De spreektijd bedraagt een tiental minuten. (*Instemming*)

01.01 Eerste minister **Alexander De Croo**: Mijnheer de voorzitter, het is belangrijk om deze briefing hier te kunnen geven. Zoals aangegeven komen op 11 en 12 juli de regeringshoofden en staatsleiders in Vilnius samen voor een NAVO-top, met op de achtergrond het Oekraïense tegenoffensief en de nasleep van de gebeurtenissen in Rusland op 24 juni. In Vilnius kunnen we op het hoogste niveau de eenheid uitstralen die de NAVO het voorbije jaar heeft gekenmerkt. De trans-Atlantische eenheid, de solidariteit met Oekraïne, de vastberadenheid om elkaar wederzijds te steunen en verdedigen en de vastberadenheid om Oekraïne te blijven helpen zolang en zoveel als nodig, is de troef die

01.01 **Alexander De Croo**, premier ministre: Un sommet de l'OTAN se tiendra à Vilnius en Lituanie les 11 et 12 juillet dans le contexte de la contre-offensive ukrainienne et des répercussions des événements en Russie. Nous aurons l'occasion d'y faire rayonner l'unité qui a caractérisé l'OTAN au cours de l'année écoulée dans

de NAVO sinds het begin van de oorlog heeft gehad. Daarmee geeft de alliantie een zeer duidelijk signaal dat wie de Euro-Atlantische regio bedreigt, in het bijzonder Rusland, een zeer hecht blok tegenover zich krijgt.

De NAVO breidt uit: we gaan van 30 bondgenoten naar 31 met Finland erbij in Vilnius en naar 32 indien Turkije en Hongarije de toetredingsprotocollen van Zweden nog zouden bekrachtigen. Net als in Madrid vorig jaar wordt ook in Vilnius de relatie met Oekraïne zonder twijfel het thema dat de grootste politieke zichtbaarheid zal hebben. De top vormt een gelegenheid om op het hoogste niveau de onwrikbare solidariteit en de steun aan de regering en de bevolking van Oekraïne te kunnen herbevestigen. President Zelensky zal op voet van gelijkheid met de bondgenoten deelnemen aan de inaugurele NAVO-Oekraïne-raad. Deze raad zal zich voortaan buigen over de veiligheidsvraagstukken met een gemeenschappelijk belang voor de NAVO en Oekraïne. De NAVO zal aan Oekraïne een belangrijk pakket politieke en praktische steunmaatregelen aanbieden, waarmee de relatie tussen de NAVO en Oekraïne naar een hoger niveau wordt getild. De toekomst van Oekraïne ligt duidelijk binnen de Euro-Atlantische familie en we zullen als land helpen bij de verdere integratie.

Zoals u weet, werd in 2008 in Boekarest de principiële beslissing genomen dat Oekraïne uitzicht kreeg op toetreding tot de NAVO. Die toetreding kan echter alleen als Kiev voldoet aan de daaraan verbonden voorwaarden, onder meer op het gebied van de rechtsstaat en democratisch toezicht op het defensieapparaat.

Het is voor alle bondgenoten en voor Oekraïne duidelijk dat toetreding niet mogelijk is zolang de oorlog woedt op het Oekraïense grondgebied. In afwachting van die toetreding dienen alle mogelijke steun- en veiligheidsgaranties te worden geboden.

L'OTAN et ses alliés fournissent une aide à l'Ukraine depuis 2014, une aide qui a pris une ampleur sans précédent depuis l'invasion de l'année dernière. L'OTAN reste en dehors du conflit mais nous maintiendrons notre soutien à l'Ukraine aussi longtemps qu'il le faudra.

L'OTAN coordonne la livraison de matériel non létal via le *Comprehensive Assistance Package* qui est financé par les contributions des alliés, notamment la Belgique. L'accent est mis sur le renforcement du secteur de la sécurité et de la défense de l'Ukraine et sur la transition de ce pays vers une interopérabilité totale avec l'OTAN.

Plusieurs alliés, dont la Belgique, fournissent une aide militaire en dehors de l'OTAN. À ce jour, l'aide militaire de la Belgique à l'Ukraine s'élève à 290 millions d'euros. À cela s'ajoute l'aide civile, en particulier l'aide humanitaire, à hauteur de 136 millions d'euros. Cela fait un total de 426 millions d'euros.

En outre, il est possible qu'avant ou en marge du sommet, un certain nombre d'alliés s'expriment individuellement ou collectivement sur des garanties de sécurité accordées à l'Ukraine. Bien que situées en dehors du contexte de l'OTAN, ces garanties ont une grande importance pour le pays dans la perspective de son adhésion à part entière.

La semaine dernière, lors du Conseil européen, l'Union européenne a également marqué son accord de principe sur l'octroi de telles garanties de sécurité. Celles-ci doivent toutefois encore être élaborées con-

le cadre d'un soutien mutuel et d'une volonté très forte de continuer à aider l'Ukraine aussi longtemps que cela sera nécessaire. L'Alliance envoie ainsi un signal clair pour dire que ceux qui menacent la région euro-atlantique auront en face d'eux un bloc très soudé.

Avec l'adhésion de la Finlande, l'OTAN passe de 30 à 31 alliés et elle passera à 32 si la Turquie et la Hongrie ratifient encore les protocoles d'adhésion de la Suède. À Vilnius, la relation avec l'Ukraine aura par ailleurs une visibilité politique maximale. Le président Zelensky participera sur pied d'égalité avec les alliés au Conseil OTAN-Ukraine inaugural qui se penchera dorénavant sur les questions de sécurité avec un intérêt commun. L'OTAN offrira à l'Ukraine un paquet important de mesures de soutien politiques et pratiques. L'avenir de l'Ukraine est clairement dans la famille euro-atlantique.

Sinds 2014 verlenen de NAVO en de NAVO-bondgenoten hulp aan Oekraïne. De NAVO coördineert de levering van niet-dodelijk materieel via het Comprehensive Assistance Package. De focus ligt op het versterken van de Oekraïense veiligheids- en defensiesector en het bereiken van volledige interoperabiliteit met de NAVO.

Verschillende bondgenoten, waaronder België, verlenen militaire hulp buiten de NAVO om. De Belgische hulp bedraagt 290 miljoen euro, waar nog 136 miljoen euro aan civiele en humanitaire hulp bovenop komt.

In de marge van de topontmoeting kunnen bepaalde landen Oekraïne veiligheidsgaranties geven, wat belangrijk is voor het toekomstige lidmaatschap van het land. De EU heeft zijn principiële goedkeuring gehecht aan dergelijke veiligheids-garanties.

crètement. Les alliés se pencheront sur l'évolution du dispositif de dissuasion et de défense ainsi que sur leurs contributions respectives à cet objectif.

L'OTAN est la pièce angulaire de la défense collective de la région euro-atlantique et elle contribue à la paix sur ce continent européen depuis 74 ans. La capacité de l'OTAN à assurer efficacement la défense et la sécurité de la région euro-atlantique dépend de la puissance militaire de l'Alliance et des solidarités politiques entre les alliés.

De alliantie zet haar transformatie verder om haar ontradingscapaciteit en collectieve verdediging tegen de Russische dreiging en terroristische groeperingen te kunnen versterken. Op de top van Vilnius zullen de laatste bouwstenen van deze militaire transformatie van de NAVO formeel worden goedgekeurd.

Om de NAVO in staat te stellen om aan alle bedreigingen het hoofd te bieden, mogelijk zelfs simultaan en in verschillende theaters terzelfder tijd, moet het militaire instrument van de bondgenoten een diepgaande transformatie ondergaan, zowel kwalitatief als kwantitatief. Nieuwe regionale plannen zullen dan ook in detail aangeven hoe de alliantie haar grondgebied wil verdedigen, met welke troepen en capaciteiten en met welke paraatheid.

Deze plannen vereisen een nieuw *NATO force model* met meer troepen in verschillende graden van paraatheid over het hele bondgenootschap. Dit moet leiden tot 300.000 manschappen in een hoge staat van paraatheid, waarbij rekening wordt gehouden met de nieuwe geografische samenstelling van de NAVO, met Finland en Zweden. Er wordt ook gewerkt aan de verbetering van de industriële defensiecapaciteit, militaire mobiliteit en de nodige ondersteunende capaciteit.

Tijdens de top van Vilnius willen staats- en regeringsleiders de balans opmaken van de maatregelen ter versterking van de oostflank, met name de vier nieuwe gevechtstroepen, waaronder die in Roemenië, waar België vanaf deze maand een gevechtseenheid zal inzetten in een Frans bataljon. Deze komen naast de vier bestaande gevechtsgroepen in de Baltische regio, waaraan België vanaf volgende maand voor zes maanden deelneemt in Litouwen.

Aan dit alles hangt natuurlijk een prijskaartje vast. In Vilnius zullen de engagementen van 2014, de zogenaamde *Defence Investment Pledge* (DIP), tegen het licht worden gehouden, rekening houdend met de gewijzigde veiligheidscontext, het gewijzigde postuur van de NAVO en de hulp aan Oekraïne.

Voor België is het belangrijk dat de uitkomst van Vilnius een realistisch traject oplevert. In de aanloop naar de NAVO-top van vorig jaar in Madrid heeft deze regering het groeitraject van de defensie-inspanningen op lange termijn vastgelegd met een objectief van 1,54 % in 2030 en 2 % in 2035. Ook voor de andere cashverbintenissen van de DIP van Wales heeft België vooruitgang geboekt. In 2022 ging 21,4 % van de defensie-uitgaven naar nieuw materieel en O&O. Dat bedrag zal de komende jaren blijven stijgen. De geplande investeringen tot 2030 betreffen zowel een grote generatievernieuwing onder het personeel als nieuwe capaciteiten in het STAR-plan. Bovendien is er een injectie van 1 miljard euro voor de periode 2022-2024 om de paraatheid en inzetbaarheid te vergroten en de bevoorrading en uitrustingen op peil te houden.

Het vermogen van de NAVO om de defensie en veiligheid van de Euro-Atlantische regio te waarborgen, is afhankelijk van haar militaire slagkracht en de politieke solidariteit tussen de bondgenoten.

Le sommet de Vilnius verra l'approbation officielle de la finalisation de la transformation militaire qualitative et quantitative de l'OTAN qui renforcera sa capacité dissuasive et sa défense collective contre la menace russe et les groupes terroristes. De nouveaux plans régionaux indiqueront en détail comment l'alliance a l'intention de défendre son territoire. L'Alliance a besoin de plus de troupes à différents stades de préparation sur l'ensemble de son territoire. Cela devra aboutir concrètement à 300 000 hommes en état de haute préparation, en tenant compte de la nouvelle composition géographique de l'OTAN. Parallèlement, des efforts seront fournis pour améliorer la capacité industrielle de défense, la mobilité militaire et la capacité requise d'appui.

À Vilnius, un bilan des mesures de consolidation du flanc oriental sera fait. À cet égard, la Belgique est présente en Roumanie et en Lituanie.

À Vilnius, les engagements financiers de 2014, le *Defence Investment Pledge* (DIP) seront réexaminés compte tenu des changements intervenus sur le plan de la situation en matière de sécurité. Pour notre pays, une trajectoire réaliste revêt une grande importance. L'an dernier, la trajectoire de croissance à long terme a été fixée à 1,54 % en 2030 et à 2 % en 2035. Des progrès ont aussi été enregistrés sur d'autres plans: en 2022, 21,4 % des dépenses de défense ont été consacrés à du nouveau matériel et à la Recherche et Développement. Au cours des prochaines années, ce montant continuera d'augmenter. Les investisse-

Deze volgehouden inspanning is nodig om een effectieve en absolute verdediging van het grondgebied te garanderen. Het is niet enkel een zaak van bondgenoten aan de oostflank of de Baltische regio. We moeten dus niet twijfelen aan het feit dat onze infrastructuur afdoende bescherming moet bieden in geval van een conflict.

De focus binnen de NAVO ligt daarom volledig op ontrading en collectieve verdediging van de grondgebieden en de bevolking van onze bondgenoten, veel meer dan op expeditionaire operaties zoals in de periode na de Koude Oorlog. Een weerbare defensie-industrie met een goed beschermde logistieke keten is van strategisch belang. In het licht van de nieuwe geopolitieke context, waarin niet alleen militaire steun wordt geleverd aan Oekraïne maar ook de stocks van de bondgenoten moeten worden aangevuld, dienen er onmiddellijk stappen te worden gezet om de productiecapaciteit van onze defensie-industrie nu te kunnen versterken en op termijn te kunnen waarborgen. Met dat doel voor ogen wordt in Vilnius een *Defence Production Action Plan* voorgelegd. Dit wil er alles aan doen om het dupliceren van bestaande initiatieven te vermijden, in het bijzonder deze van de Europese Unie. Er gaat eveneens aandacht naar innovatie en naar bijdragen van kleine en middelgrote bedrijven die capaciteiten kunnen aanleveren die de alliantie nodig heeft.

De tweede dag van de top zal geopend worden met een sessie in aanwezigheid van de staatshoofden en regeringsleiders van vier Indo-Pacifische partners van de NAVO, namelijk Japan, Zuid-Korea, Australië en Nieuw-Zeeland (AP4). Ook het leiderschap van de EU, met mevrouw von der Leyen en de heer Michel, zal belangrijk zijn. Op de agenda staan de Chinese uitdaging en de verdieping van de samenwerking met de AP4. Omwille van de groeiende verwevenheid van de Euro-Atlantische veiligheid met die van de Indo-Pacific en in het licht van de Chinees-Russische entente neemt het thema China binnen de NAVO een steeds prominentere plaats in. Dit mag evenwel niet uitmonden in een alliantie tegen China. De NAVO moet een vastberaden en realistische dialoog met Beijing volhouden om de spanningen te verminderen en de wereldwijde uitdagingen te bespreken. Coherentie met de EU-strategie ten opzichte van China is in dit verband belangrijk.

Een nauwe coördinatie van de acties van de EU en van de NAVO in de Indo-Pacific blijven een prioriteit voor ons land. België is een voorstander van versterkte samenwerking met de AP4, in het bijzonder op het gebied van cyberdefensie, de weerbaarheid van onze bevoorradingsketens, technologische innovatie en de strijd tegen desinformatie. Het komt erop aan dat de EU en de NAVO samen met de Aziatische partners een gezamenlijk antwoord bieden op deze uitdagingen, die te wijten zijn aan de toenemende agressiviteit of assertiviteit van China. De bondgenoten zijn het er echter wel over eens dat de NAVO geen militaire aanwezigheid in de Indo-Pacifische regio moet beogen.

ments planifiés jusque 2030 concernent le personnel et de nouvelles capacités dans le cadre du plan STAR. En outre, 1 milliard d'euros sera injecté pour la période 2022-2024 dans le but d'accroître la préparation et l'opérabilité et de maintenir à niveau l'approvisionnement et les équipements. Cet effort soutenu est nécessaire afin de pouvoir garantir la défense du territoire et la protection de notre infrastructure. C'est la raison pour laquelle l'OTAN se focalise complètement sur la dissuasion et la défense collective des territoires et de la population des alliés.

Une industrie de défense solide adossée à une chaîne logistique bien protégée revêt une importance stratégique. Il n'y a pas seulement le soutien militaire à l'Ukraine, les stocks de nos alliés doivent aussi être renfloués. C'est la raison pour laquelle il s'agit à présent de renforcer la capacité de production de notre industrie de défense. À terme, il s'agira de la garantir. Avec cet objectif en ligne de mire, un *Defence Production Action Plan* sera présenté à Vilnius. À cet égard, l'attention se portera sur la nécessité d'éviter de dupliquer les initiatives existantes et en particulier les initiatives européennes.

Lors de la deuxième journée du sommet de Vilnius, les chefs d'État et de gouvernement des quatre partenaires Asie-Pacifique de l'OTAN – le Japon, la Corée du Sud, l'Australie et la Nouvelle-Zélande – seront présents. L'ordre du jour comportera les points suivants: le défi chinois et l'approfondissement de la collaboration avec les AP4. L'OTAN doit continuer de dialoguer avec la Chine afin d'apaiser les tensions et de parler des défis mondiaux. La cohérence avec la stratégie UE vis-à-vis de la Chine est à cet égard essentielle. La Belgique prône une collaboration renforcée avec les AP4, en particulier dans le domaine de la cyberdéfense, de la solidité de nos chaînes d'approvisionnement, de l'innovation technologique et de la lutte

Face au succès du narratif russe à propos de la guerre et de la milice Wagner en Afrique, l'OTAN a pris conscience ces dernières années qu'elle ne pouvait pas négliger ses partenaires du Sud. À la demande de nombreux alliés, dont la Belgique, un *tasking* officiel sera donné à Vilnius pour débiter une réflexion sur les défis et opportunités relative-ment au flanc sud de l'OTAN. Cette réflexion doit déboucher sur un rapport lors du sommet de Washington en 2024.

Les ministres des Affaires étrangères des pays partenaires exposés aux risques de déstabilisation par la Russie – notamment la Bosnie-Herzégovine, la Géorgie et la Moldavie – sont invités à une rencontre avec leurs homologues de l'OTAN.

L'approbation au sommet de Madrid d'un principe de vastes paquets d'aides a abouti au début de l'année à l'adoption de programmes ambitieux de soutien non létal qui reposent surtout sur des contributions volontaires via le Defence Capacity Building Trust Fund. La Belgique contribuera à hauteur d'un million d'euros au paquet d'aides accordé à la Moldavie.

La résilience est un thème de plus en plus prégnant à l'agenda de l'OTAN. Nous sommes en effet très vulnérables et nous devons mieux nous protéger contre les perturbations et les chocs qui peuvent grave-ment déstabiliser notre société. À Vilnius, les objectifs seront approu-vés afin de renforcer et de rendre obligatoire le cadre existant de l'OTAN sur le plan de la résilience.

Cyberdéfense et cybersécurité sont des thèmes qui y sont étroitement liés. Au cours du sommet, trois décisions importantes seront prises: le renforcement du mécanisme de *peer review*, la création d'un méca-nisme d'assistance virtuelle aux alliés en cas de cyberattaque et une meilleure coopération entre instances militaires et civiles – y compris avec les entreprises. La cohérence entre l'OTAN et l'Union européenne est également primordiale, car toutes deux sont actives en ce domaine. Le prochain sommet est prévu pour juillet 2024 à Washington, à l'oc-casion du 75e anniversaire de l'Alliance.

Mijnheer de voorzitter, dat was mijn inleiding. Wij staan natuurlijk alle drie ter beschikking om te antwoorden op de vragen.

contre la désinformation. Toutefois, l'OTAN ne vise pas une présence militaire dans la région indo-paci-fique.

In het licht van het succes van de Wagnermilitie in Afrika mag de NAVO haar partners in het Zuiden niet veronachtzamen. Mede op verzoek van België zal er in Vilnius een reflectie op de uitdagingen op de zuidflank van de NAVO opge-start worden. Tegen de top in 2024 zal er een rapport worden opge-steld.

De ministers van Buitenlandse Za-ken van de partnerlanden die Rus-land tracht te destabiliseren zullen uitgenodigd worden voor een ont-moeting met hun NAVO-ambtge-noten.

In Madrid werd er een belangrijk steunpakket goedgekeurd, wat aanleiding gegeven heeft tot de goedkeuring van ambitieuze pro-gramma's voor niet-letale steun. België zal meer dan een mil-joen euro bijdragen voor steun aan Moldavië.

Veerkracht is een zwaarwichtig thema voor de NAVO, die zich be-ter moet beschermen tegen schok-ken die als doel hebben het bond-genootschap te destabiliseren. In Vilnius zullen we ons zegel hech-ten aan de verplichte versterking van de veerkracht.

Cyberdefensie en cyberbeveiliging hangen samen. In Vilnius zullen we dan ook beslissingen nemen over de versterking van het peerreview-mechanisme, virtuele bijstand voor de bondgenoten die het doelwit zijn van een cyberaanval en een betere samenwerking tussen militaire en burgerinstanties. De samenhang tussen de NAVO en de Europese Unie is ook een primordiaal gege-ven. De volgende top zal in juli 2024 in Washington plaatsvinden, ter gelegenheid van de 75ste ver-jaardag van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie.

01.02 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de eerste minister, ik dank u voor uw toelichting. Mevrouw de minister Dedonder, mevrouw de minister Lahbib, mijnheer de ambassadeur, ik dank ook u allen voor uw aanwezigheid.

Ik moet bekennen dat het allemaal heel mooie woorden zijn. U bent echter iets vergeten te vermelden. U hebt het niet gehad over de olifant in de kamer en het belangrijkste waarover het gaat, met name de *Defence Investment Pledge*. Op grond daarvan beschouwen de NAVO-lidstaten de investeringen van 2 % van het bruto binnenlands product in defensie niet meer als een streefdoel, maar als de bodem, het minimum voor die investeringen.

Wat is het Belgische standpunt ter zake? Dat is de essentie. U hebt mooie woorden, maar waar zijn de daden? Waar is uw geloofwaardigheid? U moet volgende week naar een heel belangrijke NAVO-top, waarop steeds meer partners willen eisen dat de investering van 2 % van het bbp, die 9 jaar geleden in Wales is afgeklopt, wordt opgekrikt en dat dat percentage het absolute minimum wordt. Het is dus bijzonder vreemd dat u daarover niets meegeeft.

U hebt aangegeven dat u ter beschikking staat voor vragen. Mijn eerste vraag is de volgende. Wat is het Belgische standpunt over de 2 % als bodem?

Ik begrijp niet dat u daarover niets vermeldt. Ik heb daarover een interpellatie ingediend. Er zijn daarover vier of vijf interpellaties. Op die vraag antwoordt u gewoon niet. Hoe kan dat nu in godsnaam?

België heeft beloofd om tegen 2030 een investeringspercentage van 1,54 % te halen. Dat is afgeklopt in het STAR-plan. Dat STAR-plan bevat ook een traject. In 2022 is afgesproken dat er tegen 2035 een investeringspercentage van 2 % zou worden gehaald. Dat is 11 jaar nadat wij dat percentage eigenlijk zouden moeten bereiken, want eigenlijk zouden wij dat in 2024 moeten halen. Die belofte heeft Di Rupo destijds als eerste minister in Wales ondertekend. Hij beloofde toen tegen 2024 een investeringspercentage van 2 %. Die datum wordt nu gewijzigd: het wordt nu pas 2035.

Dat is compleet onaanvaardbaar. Wij zijn nu al de slechtste leerling van de NAVO-klas, terwijl België wel een van de *founding fathers* is. Met SHAPE in Casteau en het hoofdkwartier in Evere, dat trouwens helemaal is vernieuwd, halen we gigantisch veel economische return uit de aanwezigheid van de NAVO op ons grondgebied. De geloofwaardigheid van ons land staat dus op het spel.

Terwijl het laaghangend fruit onze economie ten goede komt, willen we zelf nooit bijkomende defensie-investeringen doen. 1,54 % zou gehaald worden tegen 2030. Dat betekent dat wij dit jaar 1,26 % gehaald zouden moeten hebben. Het Rekenhof zegt echter dat wij dit jaar maar 1,20 % halen. Zelfs het heel trage traject halen wij dus niet. In 2025 zouden wij 1,39 % moeten halen, maar het wordt nu slechts 1,28 %. In 2026 zouden wij 1,47 % moeten halen, maar dat percentage is nu al naar beneden bijgesteld, onder andere door de inflatie, naar 1,35 %. Overigens, de inflatie werkt natuurlijk overal. Kortom, zelfs het compleet ondermaatse ambitieniveau van de Belgische regering met het STAR-plan, 1,54 %, wordt absoluut niet gehaald. Nu al niet.

Elk land, mijnheer de eerste minister, heeft na de Russische invasie in

01.02 Theo Francken (N-VA): Le premier ministre vient de prononcer un beau discours mais il a passé sous silence le *Defence Investment Pledge*. C'est pourtant le sujet qui pose problème. Pour les États membres de l'OTAN, un investissement de 2 % du PIB dans la défense n'est plus l'objectif à atteindre. C'est même le minimum absolu. La semaine prochaine à Vilnius, nombreux seront nos partenaires qui exigeront en outre que cette norme de 2 % soit revue à la hausse. Quelle position adopte la Belgique à ce sujet? Cinq interpellations consacrées à ce thème ont été déposées. Or le premier ministre n'en souffle mot. Cela me semble incompréhensible.

Dans le plan STAR, il a été prévu que d'ici 2030, la Belgique ambitionnerait d'investir 1,54 % de son PIB dans la défense et n'atteindrait les 2 % que d'ici 2035. C'est 11 ans trop tard car l'ancien premier ministre, M. Di Rupo, s'était engagé au Pays de Galles à atteindre ce pourcentage dès 2024. La trajectoire annoncée par l'actuel premier ministre De Croo est totalement inacceptable. Aujourd'hui, à l'OTAN, nous sommes le plus mauvais élève de la classe alors même que nous retirons un bénéfice très important, en termes de retombées économiques, de la présence de l'OTAN sur notre territoire.

De plus, nous ne nous trouvons même pas sur la bonne trajectoire pour atteindre les objectifs déjà médiocres du plan STAR car pour cela, nous devrions déjà investir cette année-ci 1,26 % du PIB, et ce alors que la Cour des comptes estime que nous investissons un petit 1,20 %. Et nous resterons aussi très largement en deçà de la trajectoire normative au cours des prochaines années. Après l'invasion de l'Ukraine par la Russie, tous les pays ont augmenté leur budget défense, sauf la Belgique.

J'entends à présent que la Belgique se livre à un lobbying actif

Oekraïne geschakeld en heeft gezegd dat het zijn budgetten voor defensie verhoogt, elk land van de NAVO, buiten één land, België. België heeft niets gedaan, want dat had het STAR-plan al. Wij hebben niets gedaan. Wij halen zelfs het traject uit het STAR-plan niet.

Ik hoor ook dat er actief wordt gelobbyd door België om het bodempercentage, 2 %, van de tafel te krijgen. Ligt het nog op tafel? Komt er een nieuwe *Defence Investment Pledge* (DIP)? Of komt er geen?

Is het waar dat België al weken actief lobbyt om die 2 % van tafel te krijgen, omdat België als enige land niet doorheeft dat het meer moet investeren in defensie als het voordien heeft gedaan?

Mijnheer de eerste minister, in het hele buitenlandse luik van het regeerakkoord staan twee begrippen centraal, multilateralisme en solidariteit. U bent net zoals ik sterk geïnteresseerd in buitenlandse zaken en die elementen hebt u bij de onderhandelingen die geleid hebben tot de vorming van de regering, centraal gezet. U bent daar uitgekomen als eerste minister van de zevende partij. Hoe kunt u dat nu rijmen met uw huidige houding?

Wat uw leitmotiv multilateralisme betreft – daar hoort de NAVO bij –, lees ik in het regeerakkoord met heel veel plezier dat de NAVO de hoeksteen is van onze militaire samenwerking, naast Europa natuurlijk.

In verband met solidariteit zegt Conner Rousseau altijd graag: “Elk zijn deel is niets te veel.” Aangezien de regering gedomineerd wordt door de socialisten, neem ik aan dat solidariteit heel belangrijk is. Hoe kunt u multilateralisme en solidariteit vereenzelvigen met het feit dat wij internationaal gezien totaal niet ons deel doen?

In die context stelt een tweede punt in uw regeerakkoord dat we kijken naar de gemiddelde defensie-investeringen en de gemiddelde defensie-uitgaven van de Europese niet-nucleaire landen. Dat is dus ons doel. Dat gemiddelde ligt boven de 2 %, dus schiet eens in gang, neem uw verantwoordelijkheid, word eens wakker. Hoe kunt u nu voortdurend zeggen dat de wereld veranderd is sinds de invasie van Rusland in Oekraïne, maar op het vlak van defensie niets extra op tafel leggen? Volgens een redenering, heel flou, komt er tegen 2035 misschien extra geld en misschien bereiken we dan de 2 %, terwijl de NAVO in Vilnius besliste dat die 2 % een minimum is. Gaat u zich daartegen verzetten of gaat u de Vilniusverklaring ondertekenen namens de voltallige regering? Geven de regeringspartijen Ecolo, PS en Groen u daarvoor al dan niet een mandaat?

Het mandaat dat u vorig jaar hebt gekregen voor die 2 % in 2035, kreeg u op basis van acht voorwaarden. U herinnert zich die moeilijke onderhandelingen waarschijnlijk beter dan ik, want ik was er niet bij, u wel. Toch wil ik die voorwaarden nog even citeren. Ten eerste, geen bijkomende verhogingen deze legislatuur en behoud van het streefdoel van 1,54 % tegen 2030. Ten tweede, de oprichting van een industriële defensieraad. Die hebben we intussen. Ten derde, de oprichting van een comité voor sociale mobiliteit binnen Defensie. Dat lijkt me geen probleem. Ten vierde, binnen de 3D-LO-strategie meer kosten inbrengen als defensie-uitgaven. Hoe lopen de onderhandelingen daarover? Ten vijfde, een versnelde versterking van duale capaciteiten voor hulp aan de natie. Geen idee. Ten zesde, een gegarandeerd verankerd groeitraject van 0,7 % voor ontwikkelingssamenwerking. Ja, dat is bij stemming goedgekeurd. De 2 % tegen 2035 mocht niet in een wet worden opgenomen, maar de 0,7 % voor ontwikkelingssamenwerking is wel

pour qu'on laisse tomber le pourcentage plancher de 2 %. Est-ce vrai? Y aura-t-il un nouveau *Defence Investment Pledge* ou pas?

Le chapitre de l'accord de gouvernement consacré aux affaires étrangères comporte deux notions centrales, à savoir le multilatéralisme et la solidarité. Le multilatéralisme, c'est aussi l'OTAN, non? Dans l'accord de gouvernement, on peut d'ailleurs lire que l'OTAN reste la "pierre angulaire" de notre collaboration militaire.

Pour ce qui est de la solidarité, je ferai volontiers référence à une déclaration de M. Conner Rousseau, le président de Vooruit. Je le cite: "Si chacun faisait sa part, ce serait déjà pas mal". Comment le premier ministre peut-il parler de multilatéralisme et de solidarité si nous ne faisons absolument *pas* notre part?

Dans l'accord de gouvernement, on peut lire également que pour nos investissements en matière de défense, nous ambitionnons de réaligner notre effort de défense sur l'effort moyen des alliés européens non nucléaires de l'OTAN. Mais cet effort moyen se situe au-dessus de 2 %. Le premier ministre ne cesse de dire que le monde a changé depuis l'invasion de l'Ukraine par la Russie mais il ne met rien de plus sur le comptoir pour notre défense. À Vilnius, les États membres de l'OTAN conviendront que 2 % est un minimum. Le premier ministre signera-t-il la Déclaration de Vilnius au nom de l'ensemble du gouvernement ou n'a-t-il pas été mandaté à cette fin par le PS et Ecolo-Groen? Car les différents partenaires de la Vivaldi n'ont acquiescé à l'objectif de 2 % d'ici 2035 que sur la base de 8 conditions: il ne devra y avoir aucune augmentation budgétaire supplémentaire sous cette législature; l'objectif théorique de 1,54 % d'ici 2030 devra être maintenu; un conseil industriel de défense devra être créé; dans le cadre de la stratégie 3D-LO – *Diplomacy, Defence, Development, Law and Order* – davantage de

vastgelegd in een wet. Ten zevende, waarnemerschap op de conferentie over het verbodsverdrag. Dat gaat over het nucleaire aspect. Ten achtste, onthouding op de resolutie over het verbodsverdrag van de Algemene Vergadering van de VN. Dat was heel pijnlijk, maar dat is ondertussen voorbij. *Un moment de honte est vite passé*, nietwaar? Daar zijn we dus vanaf.

Geldt de eerste voorwaarde om naar 2 % tegen 2035 te gaan in deze regering, namelijk geen bijkomende verhogingen deze legislatuur en het behoud van het streefdoel van 1,54 % in 2030, nog altijd?

Hebt u dat al ter sprake gebracht? Wat zegt de PS dan? Wat zegt mevrouw Dedonder dan? Wat zeggen de vicepremiers in het kernkabinet? Wat zegt Ecolo-Groen daarover? Dat zou ik wel eens willen weten. Wat zeggen onze pacifisten daarover? Ik zou hun standpunt wel willen kennen.

Wat is nu eigenlijk het standpunt dat u volgende week gaat vertolken in Vilnius over die 2 %? Bent u het daarmee eens of niet? De bevolking mag toch duidelijkheid hebben? U spreekt heel mooi over multilateralisme, solidariteit en de NAVO als hoeksteen, dat zijn prachtige woorden, mijnheer de eerste minister, maar wat is het standpunt? Wat gaat wij doen? Waar gaan wij het geld halen? Vecht uw partij daar dan voor? Vecht uw vicepremier, de heer Van Quickenborne, daar dan voor in het kernkabinet? Wordt dat soms niet gedaan?

Mijnheer de eerste minister, graag kreeg ik duidelijkheid op dit punt. Ik vind het hallucinant dat u daarover gewoon niets zegt, terwijl iedereen weet dat dit de olifant in de kamer is van de Belgische regering met betrekking tot de gevoerde onderhandelingen en de richting die wij uitgaan. Uw geloofwaardigheid is daar compleet zoek.

Een tweede vraag gaat over de *360-degree approach* in het kader van het nieuw strategisch concept. U hebt lang gesproken over China, maar u hebt niets gezegd over het Zuiden, de Global South. Wij hebben het hier in het Parlement heel vaak over de Global South. Ik maak mij enorm veel zorgen over wat daar aan de hand is, net als u ongetwijfeld. In hoeverre staat dat effectief op de agenda? Het is niet echt een agendapunt, als ik het goed begrepen heb. Misschien heb ik verkeerd geluisterd, mijnheer de eerste minister, dan moet u zeker duidelijk zeggen wat ik verkeerd zeg. In hoeverre zal het thema Global South geïntegreerd worden in de agenda? Zoals u weet, maak ik mij niet alleen vanwege de illegale migratie maar om heel veel redenen enorme zorgen over wat daar allemaal aan de gang is.

Ten slotte, u zegt dat China steeds belangrijker wordt. Dat is natuurlijk ook voor een stuk de Amerikaanse agenda. Maar goed, ik begrijp dat, binnen de NAVO is dat een belangrijk thema. U zegt dat wij meer gaan samenwerken met onze vier partners in de Indo-Pacific op het vlak van cyberdefensie, de strijd tegen fakenews en beïnvloeding.

Het zou op het vlak van geloofwaardigheid helpen als de minister van Defensie niet meer op TikTok zit. Ik zeg maar iets. Wij hebben de enige minister van Defensie van de NAVO die nog op TikTok zit. Dat is compleet crazy. Als u echt wil samenwerken tegen China op het vlak van cyberdefensie en fakenews, kunt u misschien daar ook tot voorbeeld strekken en ervoor zorgen dat wij ons niet massaal laten beïnvloeden door al die smeerlapperij die door TikTok en andere kanalen op onze jeugd wordt afgestuurd. Dat zou misschien ook helpen.

coûts devront être comptabilisés comme dépenses de défense; les capacités duales pour l'aide à la nation devront être renforcées rapidement; il faudra définir une trajectoire de croissance ancrée de 0,7 % pour la coopération au développement; la Belgique devra devenir observateur à la conférence organisée dans le cadre du traité de l'ONU sur l'interdiction des armes nucléaires; nous devons nous abstenir lors du vote sur la résolution onusienne concernant ce traité. Ce dernier point, notamment, s'est concrétisé.

La première condition, à savoir qu'il ne devra pas y avoir d'investissement supplémentaire pendant cette législature et que l'objectif théorique de 1,54 % d'ici 2030 devra être maintenu, est-elle toujours de mise?

Ma deuxième question a trait à la *360-degree approach* dans le cadre du nouveau Concept stratégique. Le premier ministre a longuement parlé de la Chine mais il n'a rien dit du Sud. Je me fais toutefois beaucoup de soucis au sujet de ce qu'il s'y passe actuellement. Ce thème est-il également inscrit à l'ordre du jour? Le premier ministre dit que l'importance de la Chine croît sans cesse et que nous allons coopérer davantage avec nos partenaires de la zone indo-pacifique dans le domaine de la cyberdéfense, de la lutte contre la désinformation et l'ingérence. Mais cette ambition semblerait un peu plus crédible si la ministre belge de la Défense, par parenthèse la seule ministre de la défense de l'OTAN, n'était plus sur TikTok. Elle montrerait ainsi le bon exemple à nos jeunes qui subissent massivement l'influence des saloperies qu'on trouve sur TikTok et d'autres médias sociaux.

Je vais déposer une motion de recommandation sur la norme d'investissement de 2 %.

Mijnheer de voorzitter, ik heb 10 minuten spreektijd voor de interpellatie over de 2 %. Er zijn natuurlijk nog heel wat andere thema's. Doe ik dat in een tweede ronde of krijg ik nu nog wat tijd? Met betrekking tot de 2 % heb ik duidelijk mijn standpunt vertolkt. Ik heb daar ook een motie van aanbeveling over, die ik zal indienen.

De **voorzitter**: Er is bij aanvang afgesproken dat elke fractie 10 minuten spreektijd krijgt. Daarbij hanteren we de volgorde van de interpellanten, waarna andere fracties nog het woord zouden krijgen. Het was de bedoeling dat u uw integrale uiteenzetting in die 10 minuten zou houden. Straks komt er nog een repliek van de regering. Ik stel voor dat u wacht op het antwoord van de regering om uw motie in te dienen. U krijgt dan de mogelijkheid om nog een aantal slotopmerkingen te maken.

01.03 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de premier, dank u voor uw inleiding. Dit is een belangrijke prebriefing over de zeer belangrijke top van volgende week, waar Oekraïne een grote zichtbaarheid zal krijgen, maar waar ongetwijfeld ook andere thema's aan bod zullen komen. U verwees er al kort naar.

De uitdagingen voor onze veiligheidsstructuur zijn niet gering. Onze veiligheidsstructuur zal in de komende decennia zeer sterk worden hertekend. Ik denk dat we het daarover allemaal eens zijn. Ook de keuzes die we zullen moeten maken met betrekking tot cyberveiligheid, de voorraden, de uitrusting en het materieel zijn niet gering.

Uw toelichting was ruim en allesomvattend, maar weinig concreet. We zien daarin een groot verschil tussen de theorie en de praktijk. De olifant in de kamer, de essentie van het hele debat, de essentie van wat volgende week zal worden besproken, vermijdt u echter in uw algemene toelichting. U had het over het prijskaartje van dit alles, maar u bent ook snel over de *Defence Investment Pledge* gegaan. Ik vrees dat wij als een van de stichtende leden van de NAVO volgende week opnieuw met het schaamrood op de wangen zullen zitten.

U miskent daarbij dat ons land, ondanks alle grote inspanningen die u vooropstelt, hopeloos achteroploopt. Inderdaad, onze partners hebben na de inval in Oekraïne zeer belangrijke keuzes gemaakt. Zij hebben onze veiligheid, de Europese veiligheid maar ook de internationale veiligheid als een topprioriteit in hun beleidskeuzes vooropgesteld.

Wij blijven daar volledig van het toneel en zullen geen enkele bijkomende inspanning leveren. Ik heb een interpellatie aan u gericht om duidelijk te maken dat de budgettaire ambitie van deze regering op een magere 1,54 % van het bbp blijft steken tegen 2030. Herinner u de *pledge* die wij in 2014 allemaal hebben ondersteund, maar die op dit moment totaal achterhaald is en die de regering nu vooropstelt tegen 2030. We hinken dan hopeloos achterop op al onze internationale partners.

Pas in 2035 zou u de NAVO-norm van 2014 willen halen. U hebt altijd gezegd dat dit een intentieverklaring is, dat daar geen concreet groeipad achter zit. Als we het groeipad op dit moment bekijken, dan zien we dat u voor 2023 afklokt op een budgettaire inspanning van 1,2 % van het bbp. Dat betekent slechts een stijging van 0,01 % tegenover vorig jaar. Als deze lijn zich voortzet, dan zal u tegen 2030 geen 1,54 % halen, maar slechts 1,27 %. Schaamt u zich er niet over dat wij met die cijfers volgende week onze veiligheidsstructuur op lange termijn zullen moeten verdedigen?

U hebt gezegd dat ik alle vragen mag stellen. Ik heb deze interpellatie

01.03 Annick Ponthier (VB): Notre structure de sécurité est appelée à relever de grands défis et elle sera donc reconfigurée de fond en comble au cours des prochaines décennies. Le premier ministre a brossé un tableau exhaustif mais peu concret. Le gros problème est effectivement la facture. À ce sujet, nous n'avons rien appris de nouveau. Le premier ministre a abordé très furtivement le *Defence Investment Pledge*. Je crains que nous quittions le sommet de Vilnius les joues empourprées de honte alors que la Belgique est l'un des États membres fondateurs de l'Alliance. En dépit des gros efforts que le premier ministre se propose de fournir, notre pays est désespérément à la traîne. Après l'invasion de l'Ukraine par la Russie, nos partenaires ont, eux, fait le choix de faire de la sécurité une priorité absolue.

Nous, en revanche, ne fournissons pas le moindre effort supplémentaire. L'ambition budgétaire du gouvernement reste bloquée à 1,54 % du PIB. Le gouvernement ne veut atteindre la norme OTAN de 2014 qu'en 2023. Et il ne s'agit là que d'une déclaration d'intention. Il n'y a même pas de sentier de croissance concret derrière ce maigre pourcentage. Sur la base de la trajectoire de croissance actuelle, nous n'atteindrons en 2030 qu'un pourcentage de 1,27 % du PIB. Le premier ministre n'a-t-il pas honte de devoir aller défendre auprès de ses partenaires, avec ces chiffres, notre structure de sécurité à long terme? Un coup d'accélérateur sera-t-il donné in extremis? Quelles priorités seraient-elles fixées, dans cette hypothèse? Quel

ook ingediend om u te vragen of u die vooropgestelde budgettaire doelen tegen 2030 zult halen, zo niet bijsturen. Zult u met andere woorden een investeringsspuur inzetten in het laatste jaar van deze beleidsperiode? Hoe zult u dat doen? Welke prioriteiten zult u stellen en welke uitgaven zult u eventueel verhogen? Of blijft u bij die achterhaalde ambitie van 2 % tegen 2035, gekoppeld aan de niet onbelangrijke voorwaarden die binnen Vivaldi zijn afgesproken? Welk standpunt zult u volgende week op de NAVO-top innemen met betrekking tot die opgelegde 2 %-norm, niet als streefdoel, maar als minimumnorm? Kunt u dat concreet groeitraject nogmaals toelichten in deze commissie?

Vorige week of twee weken geleden heb ik aan de minister van Defensie gevraagd wat er aan is van het lobbywerk achter de schermen om die 2 %-norm uit de onderhandelingen op de NAVO-top te halen.

Uw minister van Defensie heeft dat gewoon weggelachen en laconiek gevraagd wat het nog waard is als ik voor het stellen van mondelinge vragen in de commissie zou voortgaan op berichten op de sociale media. Ze heeft gezegd dat het niet waar is en dat er niet wordt gelobbyd achter de schermen. Nochtans wordt dit opnieuw bevestigd door verschillende bronnen achter de schermen. Mijnheer de premier, wat is er aan van die lobbypraktijken achter de schermen om de 2 %-norm uit de overeenkomst te halen die volgende week zou worden besproken?

Wat zijn uw precieze plannen met betrekking tot het *Defence Production Action Plan*? Wat is het Belgische standpunt daarin? Ook dat is belangrijk als we kijken naar onze defensie-industrie, die toch wel heel erg op de proef wordt gesteld in deze hele geopolitieke situatie. Ik heb het dan over de realisatie van de regionale defensieplannen van de NAVO met betrekking tot munitievoorraden, uitrusting en materieel, die zullen moeten worden gehaald. Hoe zult u, eventueel overeenkomstig een EU-standpunt met betrekking tot dat onderwerp, in Vilnius op tafel kloppen? Hoe zult u het *Defence Production Action Plan* concreet invullen wat België betreft?

Ik heb nog bijkomende vragen over de theaters in Oost-Europa. U hebt dat kort aangehaald. Kunt u meer in detail treden over onze aanwezigheid en invulling van de militaire inzet aan onze oostflank?

Dan de toetreding van Zweden en Finland. Enkel Finland is op dit moment lid. De toetreding van Zweden is nog altijd geblokkeerd, hoeveel beweging er de laatste tijd ook is geweest. Het veto van Turkije omwille van eigen geopolitieke ambities tegen, bijvoorbeeld, de Koerdische oppositie blijft op de onderhandelingen wegen. Ook Hongarije heeft een aantal redenen waarom het Zweden niet wil opnemen. We hebben gezien dat Zweden is gezwicht voor de eisen van de heer Erdogan, want ze hebben hun antiterrorismewet aangescherpt. Toch blijft Turkije zeggen dat Stockholm niets moet verwachten zolang er terroristen in hun straten demonstreren, doelend op aanhangers van de PKK. Wat is de huidige stand van zaken inzake de toetredingsonderhandelingen?

Hoever staan wij nog van dat Zweedse lidmaatschap? Wat zal de impact zijn voor het bondgenootschap en voor België bij uitbreiding?

De acties in de Indo-Pacific hebt u kort toegelicht. U hebt daarbij gezegd dat we geen vijand mogen maken van China. We zien toch dat de EU nog altijd blijft vasthouden aan dezelfde opstelling tegenover Peking, van samenwerking als het kan, confrontatie als het moet. Dat lijkt mij bijzonder voorbijgestreefd, als we de militaire acties van China ten aanzien van Taiwan bekijken.

point de vue le premier ministre défendra-t-il lors du sommet de Vilnius au sujet de la norme de 2% en tant que norme minimum? Le premier ministre peut-il réexpliquer la trajectoire de croissance?

La ministre de la Défense s'est moquée de ma question sur le lobbying que je soupçonne et qui viserait selon moi à retirer des négociations la norme de 2 % en tant que norme minimale? Selon elle, il n'en serait rien. Pourtant, plusieurs sources confirment que ce lobbying existe et est de surcroît intense. Le premier ministre peut-il nous en dire plus?

Quels sont les projets en ce qui concerne le *Defence Production Action Plan*? Notre industrie de la défense a été mise à l'épreuve en raison de la situation géopolitique. Des plans de défense régionaux sont nécessaires pour les stocks de munitions, l'équipement et le matériel. Comment la Belgique concrétisera-t-elle ce plan d'action?

Le premier ministre peut-il en dire davantage sur notre présence et sur l'engagement militaire sur le flanc oriental de l'Europe?

L'adhésion de la Suède à l'OTAN est toujours bloquée par la Turquie, bien que la Suède ait entre-temps renforcé sa loi antiterroriste. La Hongrie a, elle aussi, des réserves. Où en sont les négociations d'adhésion? Quelle incidence l'élargissement de l'OTAN aura-t-il pour la Belgique?

Le premier ministre affirme que nous ne pouvons pas faire de la Chine un ennemi. Pourtant, l'UE reste attachée au principe de coopération quand c'est possible et de confrontation quand il le faut. Eu égard aux actions militaires menées à l'encontre de Taïwan, cette attitude me semble dépassée. Comment cette politique s'inscrit-elle au sein de l'alliance de l'OTAN?

La Russie a positionné des armes

Hoe zullen we die acties binnen het bondgenootschap concreet invullen? Hoe zullen we ons beleid ter zake invullen?

We hebben ook kunnen vernemen dat Rusland de kernwapens of het nucleaire verhaal verplaatst naar Wit-Rusland om zo westerse steun aan Oekraïne te ontmoedigen. Een offensief vanuit Wit-Rusland is ook niet ondenkbaar. We moeten alle pistes open laten. We hebben gezien dat de Wagnertroepen naar daar zijn verplaatst. Alle aandacht moet dus toch daarop gevestigd zijn.

Hoe zal de NAVO, wat u betreft, anticiperen op de eventuele nucleaire dreiging en het gebeurlijke Russische offensief vanuit Wit-Rusland? Welk standpunt zullen wij hierin innemen?

Zal dit ook in Vilnius besproken worden? Wat zal daar ons standpunt zijn?

Kan u nog kort vertellen of ons standpunt inzake leveringen van luchtversterking, F-16's eventueel, aan Oekraïne intussen is bijgestuurd of blijft u daar bij hetzelfde standpunt dat u recent hebt verkondigd?

Ik zal straks uiteraard een motie voorleggen.

De **voorzitter**: De heer Boukili is niet aanwezig.

01.04 Georges Dallemagne (Les Engagés): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, mesdames les ministres, d'abord, je suis désolé pour mon retard tout à l'heure.

Je voudrais avant tout vous remercier et me féliciter notamment des mots du premier ministre à l'égard de l'adhésion de l'Ukraine à l'OTAN. Je pense qu'effectivement, au plus tôt sera le mieux. Je sais qu'il y a une série de considérations à prendre en compte, puisque c'est un pays en guerre. J'entends aussi, d'ailleurs, qu'il y a des avis divergents sur cette question-là.

Mais en tout cas, des garanties de sécurité à l'adhésion de l'Ukraine à l'OTAN me paraissent effectivement des éléments tout à fait importants pour la sécurité, non seulement de l'Ukraine, mais aussi pour la sécurité de l'Europe. Je rappelle toujours que l'Ukraine a été envahie non pas parce qu'elle était candidate à l'OTAN, mais parce qu'elle n'était pas dans l'OTAN; parce qu'elle était en quelque sorte un oiseau pour le chat, et que dès lors elle était vulnérable.

Je pense que la plupart des pays européens font aujourd'hui cette analyse que, malheureusement, par rapport à leur histoire, par rapport éventuellement à ce qu'ils auraient souhaité initialement, des pays comme la Suède par exemple, doivent effectivement aujourd'hui rechercher la protection de l'OTAN. Cette alliance de sécurité est plus que jamais indispensable.

Je me félicite d'ailleurs que des pays du Pacifique soient également présents à ce sommet. En effet, on voit bien qu'une alliance de sécurité, pas seulement transatlantique, est indispensable aujourd'hui mais que des menaces plus lointaines peuvent peser sur notre propre sécurité. En ce qui concerne ces menaces, nous avons effectivement intérêt à renforcer des alliances de sécurité, et en tout cas un dialogue sur ces questions-là.

nucléaires en Biélorussie et les troupes de Wagner y ont été déplacées. Une offensive depuis la Biélorussie n'est certainement pas impensable. Comment l'OTAN anticipe-t-elle une telle offensive? Ce point sera-t-il discuté prochainement à Vilnius? Notre attitude quant à la livraison de renforts aériens à l'Ukraine reste-t-elle inchangée?

01.04 Georges Dallemagne (Les Engagés): Ik ben blij met de woorden van de eerste minister over de toetreding van Oekraïne tot de NAVO. Ook al moet er aan een aantal veiligheidsgaranties voldaan worden, hoe vroeger dat land tot het bondgenootschap toetreedt, hoe beter voor de handhaving van de veiligheid in Europa. Oekraïne werd aangevallen omdat het geen lid van de NAVO en bijgevolg erg kwetsbaar was.

Ik ben blij dat de landen rond de Stille Zuidzee deelnemen aan deze topontmoeting. Voor de veiligheid is een trans-Atlantisch bondgenootschap weliswaar een vereiste, maar we moeten ook andere bondgenootschappen versterken, of tenminste de dialoog aangaan om dreigingen uit verafgelegen werelddelen af te wenden.

Vorig jaar hebt u zich er in Madrid toe verbonden dat België 2 % van zijn bbp zou besteden aan uitgaven voor Defensie, wat vanzelfsprekend geen doel op zich is.

Vanaf de eerste uren van de invasie in Oekraïne hebben we ons gerealiseerd dat we kwetsbaar zijn.

J'en viens au point central, que vous n'avez pas évoqué, semble-t-il, monsieur le premier ministre, qui est la question des dépenses de défense. Pourtant, vous vous êtes engagé l'année passée à Madrid à ce que la Belgique atteigne en 2035 les 2 % de dépenses de défense. Alors, ce n'est évidemment pas un but en soi, même si cela en donne l'impression.

Non, nous le savons bien, nous sommes aujourd'hui vulnérables. Vous l'avez dit vous-même; c'est le mot que vous avez utilisé. Nous nous en sommes rendu compte dès les premières heures de la guerre en Ukraine.

Au début, nous avons hésité sur le type d'aide militaire que nous devions fournir à l'Ukraine. Par la suite, nous avons surtout constaté que nous n'avions pas les moyens, véritablement, d'apporter une aide substantielle. Heureusement, d'autres pays, mieux armés, mieux équipés, ont pu aider l'Ukraine plus substantiellement.

Si nous sommes aujourd'hui toujours dans le peloton de queue en matière d'aide militaire à l'Ukraine, c'est moins en raison des hésitations – je pense et j'espère que ce moment-là est passé – qu'en raison du fait que nous n'en avons pas les moyens.

Nous en avons déjà discuté à plusieurs reprises avec la ministre de la Défense. Nous sommes effectivement désarmés.

Quand on voit l'évolution du budget de la défense de la Belgique depuis les années 60, la chute en matière de dépenses de défense est considérable par rapport à la richesse du pays. J'ai fait les calculs des dépenses de défense par rapport à la moyenne des pays de l'OTAN. C'est tout à fait intéressant. Sur la dernière décennie, depuis 2013, notre budget en matière de défense – je parle essentiellement du budget de la ministre de la Défense – est resté, par rapport à la richesse du pays, pratiquement stable. On était à 1 % du PIB en 2013; nous sommes à 1 % toujours, en 2023, pour les dépenses de défense.

Pendant ce temps-là, la moyenne des pays de l'OTAN est passée de 1,3 % à 1,77 % du PIB en matière d'effort de défense. Il y a eu une évolution constante de tous les autres pays de l'Alliance par rapport à ce budget défense. Nous avons même connu un creux dans les années 2016, 2017, 2018, 2019, puis il est revenu à 1 %. Ce calcul est intéressant à faire. Si l'on considère que la Belgique est un pays traditionnellement loyal, fiable, solidaire dans l'ensemble des matières dans lesquelles aujourd'hui se trouvent des enjeux, que ce soit en matière de coopération, ou de climat, on voit qu'en matière de défense, nous aurions dû au moins suivre cette tendance des pays et figurer au moins dans cette moyenne. Si l'on fait le calcul du déficit du budget de la Belgique par rapport à la moyenne des pays de l'OTAN, on arrive, pour la décennie, à 25 milliards d'euros.

Je considère cette somme comme la dette de sécurité de la Belgique à l'égard de ses alliés. Ce sont les faits, ce sont les chiffres. Si nous avons été au même niveau que les autres pays qui assurent collectivement notre propre sécurité, sur la décennie, voilà le montant que nous aurions dû dépenser pour être loyaux à leur égard. Je pense qu'il faut garder cela à l'esprit pour l'avenir.

J'entends la ministre de la Défense dire qu'on n'arrivera pas à 2 %. Je veux bien la croire effectivement. Je vois la situation du budget de l'État. Je vois la situation d'autres dépenses prioritaires. Mais je pense

We twijfelden over het type van militaire hulp dat we zouden bieden, maar stelden daarna vooral vast dat we niet echt over de middelen beschikten om hulp te verlenen.

Vandaag de dag hinken we nog steeds achterop als het gaat over militaire hulp aan Oekraïne, niet omdat we aarzelen, maar omdat we de middelen niet hebben. We zijn weerloos.

De defensie-uitgaven zijn sinds de jaren zestig aanzienlijk gedaald. In de periode van 2013 tot 2023 is het budget stabiel gebleven en gestegen van 1 % naar 1,1 % van het bbp, terwijl dat van het gemiddelde NAVO-land steeg van 1,3 % naar 1,77 %. In alle andere NAVO-landen was er een constante evolutie, terwijl onze begroting een dip kende tussen 2016 en 2019. België stelt zich traditioneel loyaal en solidair op, onder meer op het vlak van samenwerking en klimaat. Als we gelijke tred willen houden met de evolutie die zich over de voorbije tien jaar aftekent in de niet-kernwapenlanden van de NAVO, dan hebben we een tekort van 25 miljard euro. Dat bedrag is ons land schuldig aan zijn bondgenoten. Dat is wat we hadden moeten uitgeven om loyaal te zijn aan de landen die samen onze veiligheid garanderen.

Ik begrijp dat we, zoals de minister van Defensie zegt, de doelstelling van 2 % niet zullen halen door de begrotingstoestand en de prioriteiten. Niettemin is het belangrijk dat we dat begrotingstekort geleidelijk aan wegwerken, met een geloofwaardig traject en een engagement om het gemiddelde niveau van tien jaar geleden te bereiken.

Het verschil van 0,7 % tussen de landen zonder kernwapens en ons land vertegenwoordigt meer dan 4 miljard euro per jaar. In het licht daarvan moet België een engagement aangaan ten aanzien van de NAVO-landen. We hebben verbin-tenissen aangegaan in Cardiff en in Madrid. Het is tijd dat we echt ons deel doen.

que ce qui est important pour l'avenir, c'est qu'au moins on rattrape progressivement ce déficit budgétaire par rapport à nos voisins. Il faut que nous ayons au moins un chemin crédible par rapport à ces dépenses de défense et que nous nous engageons à revenir au moins au niveau auquel nous étions il y a dix ans en matière de différentiel entre les pays de l'OTAN en moyenne et nous. Et je parle des pays de l'OTAN non nucléaires. J'ai oublié de le spécifier.

Je suis parti de la moyenne des dépenses des pays non nucléaires. Il faut que nous rattrapions le niveau de dépenses qui était le nôtre voici une décennie. Ce serait déjà beaucoup. Mais cela représente un effort considérable.

Le différentiel de 0,7 % entre la moyenne des dépenses des pays non nucléaires et la Belgique représente un budget annuel de plus de 4 milliards d'euros. C'est au niveau de cette enveloppe qu'il faudrait que la Belgique prenne des engagements sérieux par rapport aux autres pays de l'OTAN. C'est vraiment devenu indispensable. On est au cœur de l'Europe. On abrite le siège de l'OTAN. On s'est engagé à de nombreuses reprises, que ce soit à Cardiff ou à Madrid. Il est temps que, dans ce domaine, on assume notre part et qu'on arrête de creuser notre dette de sécurité à l'égard des autres pays.

01.05 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de premier, dames ministers, collega's, mijn betoog zal wat afsteken ten opzichte van dat van de voorgaande sprekers. Het is een dissonante stem. Verandering van spijs doet misschien eten.

De **voorzitter**: U mag me altijd verrassen.

01.06 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mijnheer de premier, over minder dan een week vindt de befaamde NAVO-top plaats in Vilnius. De Noorse secretaris-generaal Jens Stoltenberg herhaalt al maandenlang op elke persconferentie het mantra – dit is inderdaad de olifant in de kamer – dat 2 % van het bruto binnenlands product (bbp) aan defensie zou moeten worden besteed en dat die 2 % niet langer een plafond maar een ondergrens, een bodem, is. De oorlog in Oekraïne biedt de NAVO de perfecte gelegenheid om een schokstrategie toe te passen op de defensiebudgetten. Net zoals na de Koude Oorlog moet de NAVO zichzelf als organisatie opnieuw kunnen rechtvaardigen om volgens ons een perverse wapenwedloop nieuw leven in te blazen en de Verenigde Staten duidelijk te maken dat zij kunnen blijven rekenen op de NAVO om hun geopolitieke agenda uit te voeren.

De NAVO is nu al verantwoordelijk voor meer dan 60 % van alle militaire uitgaven in de wereld. In de top 10 van de landen met de meeste militaire uitgaven zijn 4 NAVO-lidstaten vertegenwoordigd, met de VS op kop. Momenteel is het gezamenlijke NAVO-budget 17 keer groter dan dat van Rusland. Zelfs als we de Europese defensiebudgetten vergelijken, van Duitsland, Frankrijk of Groot-Brittannië, spreken we over een budget dat 2,5 keer zo groot is als dat van Rusland.

In de afgelopen maand april presenteerde secretaris-generaal Jens Stoltenberg een tienjarig steunplan voor Oekraïne aan de lidstaten van de NAVO. Ik citeer: "We moeten voorbereid zijn op de lange termijn. Het is heel goed mogelijk dat deze oorlog zich nog maanden en jaren voortsleept." Zoals we op het terrein kunnen vaststellen, loopt de oorlog grotendeels vast.

01.06 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): D'ici moins d'une semaine, le sommet de l'OTAN aura lieu à Vilnius. Son secrétaire général, Jens Stoltenberg, martèle depuis des mois que la norme des 2 % du PIB que les États membres devraient consacrer à la défense constitue une norme minimale. La guerre en Ukraine offre à l'OTAN une occasion parfaite d'initier une nouvelle course perverse à l'armement, afin de permettre aux États-Unis de poursuivre la mise en œuvre de leur agenda géopolitique. Actuellement, l'OTAN est déjà responsable de plus de 60 % de toutes les dépenses militaires mondiales. Le budget de l'OTAN est même 17 fois supérieur à celui de la Russie.

En avril, Jens Stoltenberg a présenté un plan décennal d'aide à l'Ukraine, partant de l'hypothèse que la guerre pourrait encore se poursuivre pendant des mois, voire des années. Nous évoluons vers un conflit qui s'enlise, ponctué de livraisons d'armes par l'OTAN et

Er dreigt een patstelling, een bevroren conflict en talrijk zijn de overeenkomsten met de Eerste Wereldoorlog. De NAVO-landen leveren wapens en zitten in een soort van actie-reactiespiraal: er worden wapens geleverd; Rusland reageert; er worden zwaardere wapens geleverd; Rusland reageert opnieuw, terwijl de situatie aan het front nauwelijks beweegt. We zagen het al in de Koude Oorlog: dan wordt de situatie heel gevaarlijk.

Poetins illegale, illegitieme en immorele aanvalsoorlog in Oekraïne zorgt ervoor dat er dagelijks mensen op het slagveld sterven, terwijl de secretaris-generaal van de NAVO heeft aangekondigd dat het einde niet in zicht is, alsof er buiten dat militaire kokerzicht geen andere alternatieven denkbaar zijn om de oorlog te beëindigen.

Naast de dramatische gevolgen voor het Oekraïense volk zal het militaire opbod natuurlijk ook een impact in België hebben. Voor ons zou een stijging naar 2 % van het bbp betekenen dat de militaire uitgaven vanaf vandaag elk jaar met ongeveer 4 miljard euro per jaar zouden toenemen. Dat is een enorm bedrag. Dat komt overeen met de helft van de kinderbijslag die in België wordt uitgekeerd. De liberalen zeggen in hun begrotingsorthodoxie altijd dat men het geld maar een keer kan uitgeven. Dus als we het militaire budget met 4 miljard euro verhogen, waar zullen we dan bezuinigen? Besparen we op de sociale zekerheid, de gezondheidszorg, de renovatie van gebouwen? In Denemarken heeft men een feestdag afgeschaft om de verhoging van militaire uitgaven te financieren. De winsten van wapenfabrikanten worden gefinancierd op de rug van de werkende bevolking. Dat willen we toch niet?

In de federale en de Vlaamse regering gebruikt men vaak argumenten zoals rationalisering en optimalisering om bezuinigingen in sociale uitgaven te kunnen rechtvaardigen, maar vreemd genoeg is dat niet van toepassing op militaire uitgaven. Als het van de regering afhangt, geven we een blanco cheque tot 2035 en komt er jaarlijks 4 miljard euro bij. Dan horen we de neoliberale stelregels om alles weer op tafel te leggen en te bekijken waar we kunnen afvrijlen en besparen, niet meer.

Natuurlijk moeten we voorzichtig zijn. Als het investeringspercentage van 2 % een ondergrens wordt in de plaats van een plafond, dan komt dat niet alleen door de oorlog in Oekraïne. Het gaat ook over het Strategisch Concept van de NAVO.

De top in Madrid heeft bevestigd dat wij ons steeds meer inschrijven, op aansturen van de Verenigde Staten, in de hernieuwde blokkenrivaliteit. De Verenigde Staten zijn zich natuurlijk aan het voorbereiden op een mogelijk conflict met China. Volgens Jonathan Holslag zitten wij al midden in een koude oorlog. Dat komt omdat de NAVO een jaar geleden, op die bewuste top in Madrid, China voor het eerst tot systemische rivaal heeft verklaard. Jammer genoeg versterkt de NAVO zo de logica van een confrontatie tussen de blokken. Er wordt zelfs een kantoor geopend in Tokio. De hoge vertegenwoordiger van de Europese Unie, Josep Borrell, moedigt de Europese NAVO-lidstaten zelfs aan oorlogsschepen naar de Straat van Taiwan te sturen. Dit zijn toch allemaal onrustwekkende signalen en ontwikkelingen.

Als wij het investeringspercentage op 2 % vastleggen of ongetwijfeld nog veel meer, zetten wij onze zinnen eigenlijk op een zeer gevaarlijke wereldwijde militaire escalatie, een soort actie-reactiespiraal zoals wij die ook gekend hebben tijdens de Koude Oorlog. Wij zouden daar toch bepaalde lessen uit moeten leren. Die weg moeten wij niet inslaan.

vers une sorte de spirale action-réaction. L'OTAN veut nous faire croire qu'en dehors de cette étroite vision militaire, il n'existe aucune alternative pour mettre fin à cette guerre.

Outre les conséquences dramatiques pour le peuple ukrainien, cette surenchère militaire aura également une incidence en Belgique. Pour atteindre ces 2 % du PIB, nos dépenses militaires doivent augmenter d'environ 4 milliards d'euros par an! Il s'agit d'environ la moitié des ressources allouées aux allocations familiales. Dans quels domaines devons-nous faire des économies? Les bénéfices engrangés par les fabricants d'armes sont financés sur le dos de la population laborieuse, alors que les dépenses sociales font dès à présent l'objet de coupes drastiques.

Cette politique est bien entendu liée au concept stratégique de l'OTAN, qui s'inscrit de plus en plus dans la nouvelle "rivalité entre blocs". Il y a un an, l'OTAN qualifiait, pour la première fois, la Chine de rival systémique. Il s'agit là d'évolutions tout à fait inquiétantes. Nous devrions pourtant tirer des enseignements de l'escalade militaire mondiale qui a caractérisé la Guerre froide. L'acronyme OTAN signifie d'ailleurs "Organisation du Traité de l'Atlantique Nord". La défense du territoire des États membres est légitime, mais l'OTAN a déjà été active presque systématiquement en dehors de ses frontières. Quel est par exemple encore le lien entre cet acronyme et la présence militaire sans cesse croissante des États-Unis et d'autres États membres de l'OTAN en mer de Chine méridionale?

Le gouvernement va-t-il continuer à s'opposer à la pression constante de l'OTAN? Nous avons en effet besoin de multilatéralisme à l'échelon mondial et nous devons renforcer les systèmes de sécurité collective tels que l'ONU ou l'Organisation pour la sécurité et la coopération en Europe (OSCE).

Trouwens, het acroniem NAVO staat voor Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. Er wordt verondersteld dat dat slaat op de bescherming en de verdediging van het grondgebied van de Europese landen en de Verenigde Staten. Dat strookt alvast niet met de geschiedenis van de NAVO, die altijd al buiten haar verdragsrechtelijke grenzen is opgetreden. Zij gaf niet echt succesvolle voorbeelden van stabilisering na die interventies. Denk maar aan Afghanistan en aan Libië.

Natuurlijk is de verdediging van het grondgebied van de lidstaten op zich een legitiem doel, maar wat heeft dat in godsnaam te maken met de groter wordende militaire aanwezigheid van de Verenigde Staten en van de andere NAVO-lidstaten in de Zuid-Chinese zee? Dat begrijp ik toch niet goed.

Mijnheer de eerste minister, onze vraag is eigenlijk vrij eenvoudig. Zult u zich, met de regering, verzetten tegen de aanhoudende druk van de NAVO de militaire uitgaven drastisch te verhogen? Wat wij nodig hebben, is inderdaad, zoals u zelf hebt gezegd, meer multilateralisme. Dan hebben wij het niet over de NAVO, want daar gaat het over exclusief multilateralisme. Dan hebben wij het over multilateralisme op mondiaal niveau en de versterking van collectieve veiligheidssystemen zoals de VN of de OVSE. Wat wij meer nodig hebben, is diplomatie, dialoog en een upgrade van de OVSE, een inclusieve collectieve veiligheid in plaats van een nieuw rondje koude oorlog met een hernieuwde bewapeningswedloop.

01.07 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): De NAVO-top in Vilnius, collega's, gaat natuurlijk over veel meer dan enkel het defensiebudget, gelukkig maar. Het gaat immers ook over de langetermijnstrategie van de NAVO, de versterking van de oostflank en de houding ten aanzien van Rusland en Oekraïne. Ik zou graag een drietal punten willen behandelen. Ten eerste is er de positie van ons land rond een aantal van de kwesties die op de NAVO-top zouden moeten worden behandeld. Ten tweede wil ik het ook hebben over het defensiebudget en de evolutie daarvan. Ten derde zou ik ook aandacht willen besteden aan ontwapening omdat het op dat gebied, gelet op een aantal recente ontwikkelingen, echt wel de slechte kant opgaat.

Ik wil het dus eerst hebben over de positie van ons land over een aantal onderwerpen. Ten eerste is de herbevestiging van onze steun aan Oekraïne tegen de Russische agressie meer dan ooit nodig en absoluut belangrijk. Daarvoor hebt u dus onze volle steun.

Ik zou echter een stap verder willen gaan en willen reflecteren over een mogelijk lidmaatschap van de NAVO voor Oekraïne. Ik wil onze regering vragen om daarover goed na te denken en de ratio te laten primeeren op de emotie. Als we de theorie van collega Dallemagne immers doortrekken, moeten zowat alle landen die rond Rusland liggen lid worden van de NAVO omdat dat de enige manier is om de Russische agressie tegen te gaan. Men bevindt zich dan echter in een scenario van absolute polarisatie, confrontatie en in een bipolair schema, waarbij de NAVO wordt gezien als een anti-Russische machine.

Wanneer men echter nadenkt op de lange termijn, dus na dit conflict tussen Oekraïne en Rusland, zal men moeten nadenken over een bepaalde veiligheidsstructuur in Europa. Hoe moet die eruitzien? Op een bepaald moment moet men dan Rusland mee aan de tafel krijgen als gesprekspartner. U lacht, mijnheer Dallemagne, maar als u dat uitsluit, zit u in een permanente situatie van polarisatie en conflict. Op de lange

01.07 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Le sommet de l'OTAN de Vilnius ne portera pas uniquement sur le budget de la Défense. On y discutera également de la stratégie à long terme de l'OTAN, du renforcement du flanc oriental européen et de notre position à l'égard de la Russie et de l'Ukraine.

En ce qui concerne la position de notre pays, nous devons absolument réaffirmer notre soutien à l'Ukraine face à l'agression russe. S'agissant de l'éventuelle adhésion de l'Ukraine à l'OTAN, je demande au gouvernement de laisser la raison l'emporter sur les émotions. Si nous suivons la théorie de M. Dallemagne, il faudrait presque que tous les voisins de la Russie adhèrent à l'OTAN pour contrer l'agression russe, auquel cas nous nous dirigerions vers un scénario de polarisation et de confrontation absolues, dans lequel l'OTAN ferait office de machine anti-russe. Or, dans une future structure de sécurité européenne, nous devons à un moment donné faire revenir la Russie à la table des négociations en tant qu'interlocuteur. Si nous ex-

termijn moet men, hoe absurd dat vandaag ook mag klinken, een situatie voor ogen zien waarbij Rusland op een bepaald moment aan tafel komt om een nieuwe veiligheidsstructuur – en dus vrede in Europa – te bespreken.

De vraag is of het beste recept daarvoor een uitbreiding van de NAVO is, ook met Oekraïne en eventueel zelfs met een aantal andere landen die aan Rusland grenzen. Ik heb daarover mijn twijfels. Het is gewoon goed dat wij daar even bij stilstaan en er even over reflecteren.

Mijn vraag aan de aanwezige ministers is de volgende. Kan u die overweging delen? Kan u daarvoor begrip opbrengen? Zou België ook die stem kunnen of willen vertolken in Vilnius? Dat hangt samen met de waarschuwing voor escalatie. Het zou goed zijn, mocht België ook een waarschuwing voor escalatie brengen rond de tafel.

Ik heb al een aantal keer, ook in het Parlement, aangegeven dat ik in het kader van het conflict Oekraïne-Rusland mijn hart vasthoud voor aanvallen op Russisch grondgebied. Het zou niet slecht zijn, mocht België dat opnieuw en in zekere mate problematiseren en waarschuwen voor escalatie. Dat is mijn persoonlijke overweging. Ik zou niettemin graag hebben dat wij daarover goed nadenken, om een bepaalde boodschap te geven, ook aan Oekraïne.

Ten tweede, inzake het defensiebudget zou ik onmiddellijk willen repliceren op de woorden van de heer Francken. Ons land en zeker onze regering hoeven zich zeker niet te schamen. Wij hebben gezorgd voor de grootste stijging in het defensiebudget van de voorbije dertig jaar. Dat is een inhaaloperatie die wij hebben gedaan en die absoluut nodig was. Onze fractie staat daar ook volledig achter.

Hoe kaderen de investeringen in de nieuwe plannen van de NAVO? Hoe dimensioneren en berekenen wij de militaire afschrikking van de NAVO? Hoe weten wij tot welk niveau van militaire afschrikking wij moeten gaan ten opzichte van bijvoorbeeld Rusland?

Ongetwijfeld wordt door de defensiebedrijven enorm gelobbyd en belanden wij bijna in een logica van een wapenwedloop, waarbij de defensiebudgetten alleen maar kunnen stijgen ten opzichte van de Russische dreiging. Hoe wordt de grootte van de Russische dreiging gecalculeerd?

Dat vraag ik mij gewoon af. Ik weet dat heel veel studie bureaus en denktanks daarmee bezig zijn. Ik herhaal echter dat er ongetwijfeld ook wordt gelobbyd om de Russische dreiging enorm op te blazen, waardoor wij in een vicieuze cirkel van een wapenwedloop belanden. Dat is een overweging die vandaag zeker moet worden meegegeven.

Het feit dat bestaande budgetten, meer concreet defensiebudgetten, ook gewoon beter moeten worden besteed, wordt dat ook binnen de NAVO besproken? Welk standpunt neemt België daaromtrent in? Volgens mij moet dat ook een onderdeel zijn van de NAVO-top. Er moet ook meer coherentie komen tussen wat wij aan de NAVO zeggen en wat wij aan de Europese Unie zeggen. In hoeverre wordt dat nu al bevestigd? Wat is de positie van de regering?

Voorts vermeld ik het element van de absorptiecapaciteit van Defensie, met een ongeziene stijging van het defensiebudget. In het STAR-plan komt de absorptiecapaciteit van Defensie tot uiting: Defensie kan de

cluons cette possibilité, nous risquons en effet de nous retrouver dans une situation de conflit permanent.

Nos ministres pourront-ils partager ces réflexions au sommet de Vilnius et avertir contre le risque d'escalade? Je retiens mon souffle chaque fois que des attaques ont lieu sur le sol russe. Je demande que la Belgique transmette cette préoccupation durant le sommet.

En ce qui concerne le budget de la défense, la Belgique et son gouvernement n'ont vraiment pas à rougir. Nous avons réalisé la plus importante augmentation du budget de la défense des 30 dernières années. Mon groupe soutient entièrement ce mouvement de rattrapage nécessaire.

Comment les investissements s'inscrivent-ils dans les nouveaux projets de l'OTAN? Comment calculons-nous jusqu'à quel niveau de dissuasion militaire nous devons aller vis-à-vis de la Russie? Comment l'importance de la menace russe est-elle évaluée? Je n'ai aucun doute sur le fait que les entreprises de défense ont énormément manœuvré pour gonfler la menace russe, de sorte que nous risquons de revivre une course à l'armement. Il faut à tout prix éviter ce cercle vicieux.

Est-il également question, au sein de l'OTAN, d'une meilleure affectation des budgets existants? Quelle position la Belgique adopte-t-elle à cet égard? Il faut également tendre vers plus de cohérence entre le discours que nous tenons, d'une part au sein de l'OTAN, et d'autre part au sein de l'UE. Dans quelle mesure accorde-t-on de l'importance à cet aspect?

Nous devons en outre veiller à la capacité d'absorption de la Défense en cas d'augmentation exceptionnelle du budget. La Défense pourra absorber les dépenses supplémentaires et les achats de matériel militaire dans le cadre du plan STAR, mais sera-t-

nu geplande extra uitgaven en extra aankopen van materiaal absorberen. Toch blijft het een aandachtspunt, zeker voor diegenen die pleiten voor een werkelijk ongebreidelde toename van defensiebudgetten.

In een derde punt wil ik de ontwapening aansnijden. We zitten met de vrij onrustwekkende vaststelling dat de wereldwijde wapenuitgaven enorm stijgen, terwijl de internationale ontwapeningsarchitectuur alsmaar verbreekt en zich in een crisis bevindt. Hoe kijkt u naar die evolutie? Hoe kunnen we een nieuwe impuls geven aan ontwapening, met inbegrip van nucleaire ontwapening? Het verdrag voor nucleaire ontwapening New START is door Poetin opgezegd. Daardoor zijn er eigenlijk geen nucleaire akkoorden meer tussen de Verenigde Staten en Rusland. Dat verhoogt de nucleaire dreiging en zet de deur naar een wapenwedloop ook verder open. Die wapenwedloop is al bezig. Sinds het einde van de Koude Oorlog zagen we een afname van het aantal operationele kernkoppen, maar nu neemt dat aantal weer toe. Dat moeten we vaststellen, dat moeten we onder ogen zien. SIPRI, de denktank in Stockholm, heeft dat recent ook uitgebreid gedocumenteerd. De prognose is dat er kernwapens bij komen in plaats van verdwijnen. SIPRI analyseert en waarschuwt ook dat de wereld afdrijft naar een van de gevaarlijkste periodes in de menselijke geschiedenis.

Het non-proliferatieverdrag zelf verkeert in feite nog altijd in crisis. Daar staat het traject naast van het VN-verbodsverdrag, wat ook de frustratie aantoont van de niet-kernwapenstaten, die zich bijzonder ongerust maken over die toenemende proliferatie.

We hebben het hier al gehad over China. Het is opmerkelijk dat net China het land is waar het aantal kernkoppen het sterkst toeneemt. Het kernwapenarsenaal van China is uitgebreid van 350 naar 410 kernkoppen. Ook Rusland, India, Pakistan en Noord-Korea hebben hun arsenaal opgeschoefd, maar de evolutie in China is toch het meeste merkbaar. Ook de onconventionele wapensystemen, bijvoorbeeld cyberwapens, nemen alsmaar toe.

Met andere woorden, een allesbehalve gemakkelijke, maar des te noodzakelijkere context om ontwapeningsinitiatieven te bekijken. Dan kom ik onder andere op het VN-verbodsverdrag rond kernwapens dat 92 staten hebben ondertekend. Dat is positief. Ik wil pleiten voor een open en positieve benadering van dat VN-traject. Dat kan gerust aanvullend zijn op het non-proliferatieverdrag. Men moet nu eenmaal onder ogen zien dat alle initiatieven nuttig zijn. Als het ene niet werkt, kan het geen kwaad om ook in te zetten op het andere. Dit is dus een pleidooi voor een positieve benadering en voor dialoog daaromtrent.

01.08 Christophe Lacroix (PS): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, mesdames les ministres, face à l'agression russe de l'Ukraine, notre solidarité humanitaire et militaire pour soutenir les Ukrainiens et leur droit à la légitime défense – consacré par la Charte de l'ONU – doit être indéfectible. Notre pays et notre défense ont montré et montrent encore leur engagement et leur contribution à la défense de l'Ukraine, salués par ses autorités. Parallèlement, tout doit continuer à être mis en œuvre pour trouver une solution diplomatique conduisant à une désescalade – je peux déplorer parfois certains pro-

elle toujours en mesure de le faire en cas de nouvelle croissance débridée des budgets?

Enfin, je constate que les dépenses d'armement mondiales sont en forte hausse, tandis que l'architecture internationale de désarmement ne cesse de s'effriter. Que pense le gouvernement de cette évolution inquiétante? Comment pouvons-nous donner une nouvelle impulsion au désarmement, en ce compris le désarmement nucléaire? Poutine a suspendu la participation de la Russie au traité New Start, de sorte qu'il n'est plus question d'accords sur le nucléaire entre les États-Unis et la Russie, ce qui accroît la menace et stimule la course à l'armement. Pour la première fois depuis la fin de la Guerre froide, le nombre d'ogives nucléaires opérationnelles augmente à nouveau.

Outre la Russie, l'Inde, le Pakistan et la Corée du Nord, la Chine, aussi et surtout, a fortement renforcé son arsenal nucléaire, qui est passé de 350 à 410 têtes nucléaires. Les systèmes d'armement non conventionnels et les cyberarmes sont également en plein essor.

Dans ce contexte difficile, nous devons envisager des initiatives de désarmement, mais le traité sur la non-prolifération est également confronté à une crise. C'est pourquoi je souhaite plaider pour une approche ouverte et positive du traité des Nations Unies sur l'interdiction des armes nucléaires, qui a déjà été signé par 92 États non dotés d'armes nucléaires. Ce traité peut en tout cas compléter utilement le traité sur la non-prolifération.

01.08 Christophe Lacroix (PS): Om de Russische agressie het hoofd te bieden mogen we niet verzuken aan onze plicht om ons op humanitair en militair vlak solidair met Oekraïne op te stellen. België draagt tot de verdediging van dat land bij. Overeenkomstig de resolutie van onze assemblee moet er

pos qui sont tenus au plus haut niveau européen à ce sujet qui ne parlent pas de désescalade – conformément aux termes de la résolution qui a été adoptée par notre assemblée.

Ce sommet de Vilnius, au-delà de la question de premier plan ukrainienne qui est celle de l'urgence, abordera aussi la question de notre sécurité collective sur le long terme. L'OTAN est et reste évidemment un acteur essentiel de cette sécurité. Nous pouvons nous réjouir d'accueillir sur notre sol son siège et le SHAPE.

Pour le groupe socialiste, notre pays doit donc être un allié fidèle et je pense qu'il l'est sérieusement. Après des années de sous-investissement dans notre sécurité, en particulier dans la défense, avec un plancher de 0,91 % atteint sous le ministre Vandeput en 2015, l'actuel gouvernement, piloté par le premier ministre Alexander De Croo et notre ministre de la Défense Ludvine Dedonder, a concrètement renversé la tendance avec des objectifs clairs budgétairement mais surtout avec des ambitions concrètes en matière de matériel mais aussi et avant tout en matière de personnel. Nous avons hérité d'un gruyère, un gros fromage, beau d'aspect mais avec beaucoup de trous à l'intérieur.

Ce gouvernement a réalisé des engagements massifs, avec de la formation et des avancées sociales. Les uns ne vont pas sans les autres, certains l'avaient oublié. Au contraire, la ministre de la Défense reconstruit aujourd'hui notre armée avec des fondations solides, même si cela prendra encore beaucoup de temps.

Mais on vient d'une situation qui était particulièrement compliquée. J'entends dire que le monde change. Pour être juste, je rappelle aux partis et à la N-VA en particulier qu'il est dommage de ne pas l'avoir noté dès 2016. En effet, lorsque l'on se replonge dans les documents budgétaires du ministre de la Défense de l'époque, on constate que les crédits pour acheter des munitions ont été ramenés à zéro. On n'en a donc plus acheté. Maintenant, on vient nous dire: "*Godverdomme*, vous n'êtes pas prêts". Il faut un peu nuancer les choses et ne pas toujours regarder vers l'avant, mais parfois regarder vers l'arrière et voir les responsabilités que l'on peut avoir.

On a commandé le F-35, *maar wie betaalt?* Le gouvernement actuel et les suivants. On achète, on va au restaurant et on laisse la facture aux autres. J'entends dire certains qu'il faut acheter des chars, de nouvelles frégates. Mais qui va les manœuvrer? C'est toute la reconstruction à laquelle nous sommes en train de procéder.

À un moment donné, il faut raison garder et éviter des critiques outrancières au sujet de la politique du gouvernement actuel en matière de défense, d'autant que, sous cette législature, notre pays a enfin agi comme un moteur de l'avènement d'une véritable Europe de la défense. C'est cela qui, pour nous, est vraiment consubstantiel à l'OTAN. C'est Europe de la défense au sein de l'OTAN avec un pilier européen fort. Cela se traduit tant dans le plan STAR que dans la loi de programmation militaire actualisée et la DIRS. Ceux-ci traduisent, enfin, une véritable politique industrielle européenne dans le cadre de laquelle l'expertise des entreprises belges n'est plus à démontrer.

Le statut d'observateur dans le programme SCAF est un acte fort que nous avons posé, comme c'est le cas de la mise en place de coopérations structurelles entre les armées belge, néerlandaise, française et luxembourgeoise.

een diplomatieke oplossing gevonden worden om de situatie te de-escaleren. Ik betreur bepaalde uitspraken die ter zake op het hoogste Europees niveau gedaan werden.

Op de top in Vilnius zal ook onze collectieve veiligheid op lange termijn ter sprake komen. De NAVO vervult daarbij een belangrijke rol.

Voor de PS-fractie moet ons land een trouwe bondgenoot zijn, en dat is het ook. Na een lange periode van onderinvestering in Defensie, met een dieptepunt van 0,91 % onder minister Vandeput, heeft de huidige regering de trend gekeerd met budgettaire, personele en materiële doelstellingen. Ze heeft nieuw personeel aangeworven, voor opleiding en sociale voordelen gezorgd en ons leger heropgebouwd.

De wereld verandert inderdaad. Het is jammer dat men dat in 2016 nog niet had ingezien, toen de kredieten voor de aankoop van munitie tot nul werden herleid. Men moet soms even in de tijd teruggaan om de verantwoordelijkheden bloot te leggen. Hetzelfde geldt voor de F-35's: het zijn de volgende regeringen die de rekening betalen. Men wil tanks en fregatten aankopen, maar wie zal ze bemannen?

Tijdens deze legislatuur heeft België eindelijk het voortouw genomen voor de totstandkoming van een Europese defensie, die een wezenlijk onderdeel is van de NAVO. Dat komt tot uiting in het STAR-plan, de wet betreffende de militaire programmering en de DIRS, die eindelijk de contouren uittekenen van een Europees industrieel beleid waarbij de expertise van de Belgische bedrijven buiten kijf staat. Het statuut van waarnemer bij het SCAF-programma is een krachtig signaal, net als de totstandbrenging van structurele samenwerkingsverbanden met het Franse, het Nederlandse en het Luxemburgse leger.

Comme mon collègue, Hugues Bayet, a eu l'occasion de le souligner au sein de l'Assemblée parlementaire de l'OTAN, en matière d'investissements dans notre sécurité, le but ne doit jamais être de dépenser des milliards d'argent public par fétichisme, pour être le meilleur de la classe. En boutade, je pourrais poser cette question: "À quoi sert-il d'avoir des camions sans chauffeurs à mettre dedans" Nous devons évidemment faire face aux faits.

Augmenter le budget de la défense, c'est parler de sécurité nationale, c'est parler de sécurité européenne et c'est parler de sécurité internationale, alors qu'on a une guerre sur le continent européen et que les cybermenaces et autres menaces terroristes et hybrides sont une réalité quotidienne pour nos institutions publiques, nos citoyens et nos entreprises.

Cependant, ce n'est pas le pourcentage qui compte mais bien le "pour faire quoi?", "pour faire comment?". Le plus gros problème de l'Europe est bien le manque de synergies entre les pays européens en matière de défense et non les budgets dépensés. À l'heure où tous les budgets des États sont sous pression, on ne va pas investir dans la défense au détriment notamment de notre sécurité sociale. Il faut faire des choix forts, à la hauteur des défis sécuritaires auxquels nous devons faire face, mais de manière raisonnée et sans dogmatisme. C'est dans cette cohérence que notre gouvernement agit, comme le rappellent ses engagements à l'OTAN et les six conditions reprises dans le courrier qu'il a adressé au secrétaire général en juin 2022.

Croire que la sécurité du monde va reposer uniquement sur l'aspect des budgets défense, c'est faire fi de tous les efforts que notre diplomatie belge, européenne, fait pour stabiliser et rééquilibrer le monde en défendant nos intérêts mais en se reposant aussi sur nos valeurs. C'est aussi la coopération au développement qui aide les pays où il y a des difficultés pour renforcer les institutions démocratiques de ces pays en difficulté, pour donner un avenir à ces peuples et pour justement participer à un équilibre du partage et à une meilleure vie pour toutes et tous sur cette terre car les tensions ne sont pas uniquement dues à des décisions folles de dictateurs qui sont pris dans un délire paranoïaque ou mégalomane mais également à des instabilités créées par des inégalités sociales, économiques ou climatiques dans notre monde.

Et, puis, je voudrais quand même aussi répliquer à ceux qui brandissent le pacifisme comme étant la seule vertu à arborer de nos jours. Je suis socialiste, profondément socialiste, et j'ai relu avec beaucoup de conviction *L'armée nouvelle* de Jean Jaurès qui est sans doute l'un des plus grands pacifistes de l'Histoire, et socialiste de surcroît. Jean Jaurès a écrit cet ouvrage en 1911, trois ans avant la Première Guerre mondiale. Il explique qu'il faut une armée citoyenne, c'est-à-dire qui reflète l'état de la société française de l'époque et qui n'est pas réservée à une élite, notamment pour les carrières prestigieuses.

Mais il dit aussi qu'en cas d'agression, la France doit être prête à réagir au moyen d'une armée préparée et structurée. Et pourquoi doit-elle être prête à réagir? Parce que la France, c'est l'Europe. La Belgique, c'est donc l'Europe. En Europe, nous avons nos valeurs, nos démocraties, nos droits humains. Donc, quand nous sommes agressés à ce sujet par les dictatures ou par les régimes totalitaires, c'est aussi une agression contre nos valeurs. C'est pourquoi, à côté de la défense de nos intérêts purement stratégiques et économiques, ainsi que ceux de nos populations, nous devons défendre notre modèle démocratique.

Het is niet de bedoeling om miljarden te investeren om de beste leerling van de klas te zijn, maar wel om oordeelkundig en gericht te investeren.

Meer middelen inzetten voor Defensie is ook een kwestie van nationale, internationale en Europese veiligheid, temeer omdat er nu een oorlog woedt op het Europese continent en aangezien de terreur- en cyberdreiging een dagelijkse realiteit is. Het belangrijkste is niet het percentage van de begroting dat naar Defensie gaat, maar wel wat het doel ervan is. Er zijn veel te weinig Europese synergieën op dat vlak. De nationale begrotingen staan onder druk, maar we kunnen niet investeren in Defensie ten koste van de sociale zekerheid bijvoorbeeld. Er moeten sterke, door-dachte en niet-dogmatische keuzes gemaakt worden waardoor we kunnen inspelen op de uitdagingen op het vlak van veiligheid. Dat is precies wat de regering doet.

Degenen die geloven dat de veiligheid van de wereld enkel afhangt van de budgetten die eraan besteed worden, gaan geheel voorbij aan alle inspanningen van de diplomatie om de wereld te stabiliseren en in evenwicht te brengen. Ze vergeten ook dat ontwikkelingssamenwerking landen in moeilijkheden helpt om hun democratische instellingen te versterken en bijdraagt tot een betere wereldwijde verdeling. De spanningen in de wereld worden immers niet alleen veroorzaakt door waanzinnige beslissingen van dictators, maar ook door ongelijkheid.

Degenen die denken dat pacifisme de enige deugd is, moeten misschien het boek *L'armée nouvelle* van Jean Jaurès uit 1911 eens lezen. Daarin legt hij uit dat landen een burgerleger nodig hebben dat de maatschappij weerspiegelt en geen leger dat voorbehouden is aan een elite.

Hij stelt dat in geval van agressie, Frankrijk paraat moet staan om te

J'en arrive à mes quelques questions. Pouvez-vous me faire le point sur l'articulation dans la mise en œuvre des nouveaux concepts au sein de l'OTAN, la vision à 360 degrés de l'Union européenne, la boussole stratégique pour assurer notre sécurité collective tant au sein des pays membres de l'Alliance que sur le continent européen? Pourriez-vous aussi, madame la ministre de la Défense, me faire le point sur la mise en œuvre des objectifs et lignes de force du plan STAR dans le prolongement et dans la formation de nos militaires?

S'agissant de notre autonomie stratégique, l'industrie de la défense de notre pays a un rôle central à jouer – que ce soit le ministre de l'Économie ou de la Défense. Ce rôle est placé au premier plan dans toutes les décisions stratégiques ou matérielles qui sont prises. En ce sens, comment notre pays s'intègre-t-il dans le fonds d'investissement de l'OTAN dont il sera question durant ce sommet et comment celui-ci s'articule-t-il avec les fonds européens?

Enfin, en lisant les travaux préparatoires de ce sommet, je trouve trois sujets dont le traitement est inversement proportionnel à leur importance: la cybersécurité, l'intégration des conséquences du réchauffement climatique dans nos stratégies et la protection de nos infrastructures critiques. Là aussi serait-il possible de me faire le point sur les positions prises par notre pays et les engagements pris ou qui le seront après ce sommet?

Je vais en terminer, monsieur le président. Je vous demande encore 30 secondes. Quand j'entends parfois le PVDA-PTB, je me demande dans quel monde ils vivent. Nous nous apprêtons à faire la guerre à la Chine? Non, c'est celle-ci qui, depuis des années, à travers les routes de la soie – son collier de perles –, a fait en sorte de s'insérer partout dans le monde, a même acheté des ports et des infrastructures stratégiques en Europe – le port du Pirée en Grèce –, a remboursé la dette du Monténégro en faisant de ce dernier un otage.

Et qui est menacé par la Chine? C'est Taïwan, une démocratie.

Enfin, monsieur le président, chers collègues, à ces communistes qui nous font la leçon aujourd'hui, je voudrais rappeler qu'à Cuba, les dépenses militaires par rapport au PIB sont de 2,9 %. Alors, messieurs et mesdames les communistes, gardez vos leçons pour vous! Votre histoire ne mérite pas qu'on s'y attarde.

01.09 Robby De Caluwé (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, dames ministers, de top in Vilnius is uiteraard een belangrijk moment om ons engagement ten opzichte van de NAVO opnieuw te benadrukken. Het is een belangrijke top, vanwege de verhoogde instabiliteit aan de grenzen van het bondgenootschap. De oorlog van Rusland in Oekraïne toont aan dat vrede niet vanzelfsprekend is en dat wij meer moeten investeren in onze defensie. Wij moeten niet alleen meer investeren, het gaat ook over hoe wij de middelen inzetten. Dat moet gebeuren op een manier waardoor wij de economische return voor onze eigen industrie verzekeren. Momenteel zijn de operationele

reageren, want Frankrijk, dat is Europa. België, dat is ook Europa. We hebben onze waarden, die aangevallen worden wanneer dictaturen ons aanvallen. Naast onze strategische en economische belangen moeten we ons democratische model verdedigen.

Hoe sluiten de nieuwe NAVO-concepten, de 360 gradenbenadering van de EU en het strategische kompas op elkaar aan? Hoever staat het met de uitvoering van de doelstellingen van het STAR-plan, met name voor de opleiding van de militairen?

Er is een rol weggelegd voor onze defensie-industrie in het kader van onze strategische autonomie. Welke plaats neemt België in het investeringsfonds van de NAVO in? Hoe sluit dat fonds aan op de Europese fondsen? Wat zijn de standpunten en verbintenissen van België inzake cyberveiligheid, de klimaatopwarming en de bescherming van de kritieke infrastructuur? Die belangrijke onderwerpen krijgen te weinig plaats in de voorbereidende werkzaamheden voor de top!

In welke wereld leeft de PTB-PVDA? China breidt al jaren zijn invloedssfeer uit; dat land koopt strategische infrastructuur, zoals de haven van Piraeus in Griekenland, en gijzelt Montenegro door de schuld van dat land af te lossen.

China vormt een bedreiging voor de democratie in Taiwan. Ik herinner er de communisten aan dat de militaire uitgaven in Cuba 2,9 % van het bbp vertegenwoordigen. Hou er dus mee op om ons de les te spellen!

01.09 Robby De Caluwé (Open Vld): La guerre en Ukraine montre que la paix ne va pas de soi et que nous devons investir davantage dans la défense. Nous devons assurer dans ce cadre un retour économique pour notre industrie. Les attentes opérationnelles de l'OTAN ont augmenté. Notre première priorité doit être d'améliorer notre

verwachtingen van de NAVO ten aanzien van alle defensiedepartementen hoger. Dat is de realiteit nu.

De eerste prioriteit is de volgende. Wij moeten begrijpen op welke punten wij tekortschieten om onze operationaliteit naar boven te krijgen. Waarop wachten wij om ons ervan te verzekeren dat deze uitgaven gebruikt worden voor onderzoeksprogramma's op Europees niveau en om nieuwe technologieën te ontwikkelen? Uit het jaarrapport van 2022 van de NAVO blijkt dat op vlak van deelname aan samenwerkingsprogramma's voor wetenschap en technologie ons land meer op de voorgrond kan en moet treden. Dat is ook de sterkte van ons land. Wij moeten dat echt meer in de verf durven te zetten.

Een aantal collega's heeft reeds verwezen naar het STAR-plan, dat mikt op 1,54 % van het bbp aan defensie-uitgaven tegen 2030. Mijnheer de eerste minister, u bevestigde op de NAVO-top in Madrid in juli vorig jaar het engagement om tegen 2035 de doelstelling van 2 % te halen. Ondertussen heeft de heer Stoltenberg, bij de presentatie van het NAVO-jaarrapport, gesteld dat die 2 % een ondergrens moet worden. Hij heeft dat ook bij de pre-NAVO-top op 27 juni in Nederland herhaald.

Mijnheer de eerste minister, u was ook aanwezig op die voorbereidende top. Dat België een van de zeven deelnemende landen was, is een belangrijk signaal. Het is een signaal dat wij de NAVO erkennen als een hoeksteen van onze veiligheid. Het is ook een signaal dat wij een trouwe bondgenoot zijn en dat wij de ambitieuzere toezegging voor defensie-investeringen onderschrijven.

Hier werden de volgende belangrijke stappen besproken om de afschrikking en defensie van het NAVO-bondgenootschap te versterken, evenals een ambitieuzere toezegging voor defensie-investeringen.

Mijnheer de premier, u hebt op de voorbereidende NAVO-top ook over Oekraïne gesproken. U hebt heel duidelijk verklaard dat Oekraïne op een dag deel zal uitmaken van de NAVO. Dat is binnen de NAVO ook geen voer voor discussie.

Wel belangrijk is hetgeen men in de tussentijd moet ondernemen. U hebt terecht erop gewezen dat er een goed politiek kader moet zijn om deze discussie met Oekraïne te blijven voeren en dat we de nodige veiligheidsgaranties moeten bieden.

Hoe zal ons land Oekraïne blijven steunen? Welke rol zal de Europese Unie daarbij spelen? Hoe speelt ons land in op de Europese samenwerking ter zake?

Tijdens de Europese Raad van 29 juni 2023 hebben de regeringsleiders en de staatshoofden met secretaris-generaal Stoltenberg van gedachten gewisseld over de samenwerking tussen de Europese Unie en de NAVO alsook over de Euro-Atlantische veiligheid. Dat secretaris-generaal Stoltenberg aansloot bij de Europese Raad is een sterk signaal. Het is evenwel jammer dat in de conclusies over defensie en veiligheid niet één keer wordt verwezen naar de NAVO. Men spreekt over ASAP, EDIRPA, EDIP enzovoort, maar men past dat niet verder in het NAVO-verband. We kunnen het ene evenwel niet los zien van het andere. Het is dus belangrijk dat men in de conclusies van de Europese Raad meer aandacht schenkt aan de NAVO en de samenwerking van de Europese Unie en de NAVO.

propre capacité opérationnelle. Le rapport annuel 2022 de l'OTAN indique que notre pays doit renforcer sa participation à des programmes de recherche européens sur de nouvelles technologies. C'est là que réside notre force. Qu'attendons-nous?

En juillet 2022, le premier ministre a confirmé que la Belgique atteindrait l'objectif de 2 % d'ici 2035. Lors du pré-sommet de l'OTAN du 27 juin 2023, M. Stoltenberg a déclaré que ces 2 % devaient devenir un minimum. La Belgique figurait parmi les sept pays présents à ce sommet préparatoire. Ainsi, nous nous profilons en tant qu'allié fidèle et nous souscrivons au renforcement des investissements.

Que l'Ukraine sera un jour membre de l'OTAN n'est plus un point de discussion. L'important est de savoir ce qui se passera entre-temps. Comment notre pays continuera-t-il de soutenir l'Ukraine? Quel rôle l'Union européenne jouera-t-elle?

Le secrétaire général, Jens Stoltenberg, était présent le 29 juin 2023 au Conseil européen sur la coopération entre l'Union européenne et l'OTAN. Il est regrettable qu'il ne soit pas fait référence à l'OTAN dans les conclusions relatives à la défense et la sécurité. L'un ne va pas sans l'autre. Une plus grande attention doit dès lors être accordée à la coopération avec l'OTAN. D'ailleurs, les nouveaux programmes européens sont également importants pour l'OTAN.

De Europese Unie en de NAVO moeten coherent zijn en met elkaar rekening houden. Nieuwe Europese programma's zijn ook voor de NAVO belangrijke initiatieven.

01.10 Eerste minister **Alexander De Croo**: Mijnheer de voorzitter, veel vragen zijn in de inleiding behandeld: vragen met betrekking tot onze investeringsplannen, de relatie tussen de Europese Unie en de NAVO, ons engagement ten aanzien van Oekraïne.

Aussi par rapport au *Global South*. Tous ces éléments, je les ai inclus dans mon introduction; mais je sais que les ministres présentes ici vont également les évoquer.

Er waren vragen over onze investeringsplannen.

Comme M. Lacroix l'a dit, ce gouvernement a pris le virage. Nous sommes le premier gouvernement à avoir commencé à investir massivement dans la défense, avec des trajets à long terme.

Minister Vandeput had al in het tweede deel van de vorige legislatuur een knik ingezet en was een aantal engagementen aangegaan die deze regering betaald heeft. Het echte plan op lange termijn, dat heel duidelijk maakt dat wij naar 2 % gaan, met engagementen tegen 2030, is echter door deze regering opgesteld. Die engagementen is de vorige regering niet aangegaan. Ik geef toe dat de geopolitieke omstandigheden intussen wel fundamenteel veranderd zijn.

Wat betreft het standpunt dat in Vilnius zal worden vertolkt, de *enduring commitment to spend at least 2 %*, zal ons land de eenheid van de bondgenoten daarin ondersteunen. Het is belangrijk dat alle bondgenoten dit onderschrijven en ons land zal dat ook doen. Er is daar nooit twijfel over geweest. De onderhandelingen met Zweden worden verder gevoerd op het hoogste niveau. Het zou natuurlijk mooi zijn mocht die stap gezet kunnen worden.

Wat de relatie met Oekraïne betreft, moeten we vermijden dat heel die top daardoor wordt gemonopoliseerd. Mijnheer De Caluwé, vandaar dat ik op de pre-NAVO-top in Den Haag heb gezegd dat Oekraïne deel zal uitmaken van de NAVO, maar dat het veel belangrijker is te bekijken welke veiligheidsgaranties we op korte termijn kunnen geven. Hoe helpen we Oekraïne op korte termijn? Op een bepaald moment zal Oekraïne deel uitmaken van de NAVO, maar dan moeten we er eerst voor zorgen dat we zo snel mogelijk die verschrikkelijke oorlog kunnen stoppen. Intussen creëren we een politiek instrument om op voet van gelijkheid met onze Oekraïense partners te kunnen spreken.

Er was een vraag over de nucleaire houding van de NAVO. Die verandert niet, maar dat wil niet zeggen dat ze niet voortdurend wordt bijgestuurd. Rusland heeft van bij de beginfase van de invasie bedreigd met nucleaire wapens en van zijn nucleaire drang getuigd. Rusland gebruikt dat om zijn doelen te bereiken en ondermijnt daarmee eens te meer de geopolitieke stabiliteit in de Euro-Atlantische regio. De hele dynamiek van de nucleaire wapenbeheersing verandert.

De aangekondigde stationering van nucleaire wapens in Wit-Rusland is daar bijvoorbeeld een deel van. We betreuren dat, maar het is wel een realiteit waarmee we rekening moeten houden. De NAVO past zich dus continu aan die ontwikkelingen aan, die absoluut niet door de NAVO in beweging zijn gezet. Dat wil zeggen dat de NAVO continu

01.10 **Alexander De Croo**, premier ministre: J'ai déjà répondu à de nombreuses questions dans mon introduction.

Deze regering was de eerste die zeer fors geïnvesteerd heeft in defensie en langetermijntrajecten heeft opgezet.

L'ex-ministre de la Défense Vandeput avait déjà amorcé un revirement et contracté un certain nombre d'engagements qui sont financés par le gouvernement actuel. L'objectif aujourd'hui est d'évoluer vers les 2 %, avec un engagement intermédiaire d'ici 2030. Le gouvernement précédent n'a pas choisi cette voie, mais les conditions géopolitiques ont entre-temps fondamentalement changé. Nous soutiendrons bel et bien le point de vue consistant à considérer les 2 % comme un engagement minimal. Cela n'a jamais fait l'ombre d'un doute.

Les négociations avec la Suède sont menées au plus haut niveau. J'espère vraiment que nous pourrions franchir ce pas.

Nous devons éviter que le prochain sommet soit monopolisé par les discussions concernant notre relation avec l'Ukraine. C'est la raison pour laquelle j'ai déclaré à La Haye que l'Ukraine ferait partie de l'OTAN mais que, pour l'instant, il est plus important d'aider l'Ukraine à court terme. La priorité est de faire cesser cette épouvantable guerre. Dans l'intervalle, nous élaborons un instrument politique pour pouvoir dialoguer avec l'Ukraine sur un pied d'égalité.

L'attitude de l'OTAN concernant le nucléaire n'a pas changé, mais elle

bekijkt op welke gepaste manier daarop gereageerd moet worden en hoe onze veiligheid gegarandeerd kan worden.

Wij hebben onlangs het Belgische engagement duidelijk gemaakt voor de vorming van F-16-piloten. Daarmee geven we een zeer belangrijk signaal. We waren een van de vier initiatiefnemende landen daarvoor.

Par rapport à la Chine, je pense que je me suis clairement exprimé. L'OTAN ne doit pas être une alliance contre la Chine, mais la Chine exerce une influence sur le continent européen. C'est une réalité et nous devons en tenir compte. Que l'OTAN fasse tout pour défendre l'Alliance euro-Atlantique, également contre les influences qui pourraient être exercées dans notre société, ou dans nos industries, c'est logique.

Mijnheer De Vriendt, wat de uitbreiding betreft, is er een concrete vraag van Moldavië en van Oekraïne. Die vraag is natuurlijk begrijpelijk in de huidige context. Zoals ik al aangegeven heb, moeten wij vooral een manier vinden om daarmee om te gaan op korte termijn. Dat zijn de concrete vragen waar wij vandaag mee omgaan, ook die van Finland en Zweden. Wie had drie jaar geleden gedacht dat zij die stap zo snel zouden zetten? Dit is volgens mij echter waar wij vandaag over spreken.

Met betrekking tot de militaire dreiging zal ik mevrouw Dedonder laten antwoorden.

Par rapport aux aspects industriels et militaires, notre perspective a toujours été que la croissance des investissements doit mener à la création d'une industrie militaire européenne. Une croissance mal planifiée mènerait à une croissance des dépenses mais pas au niveau de notre industrie européenne. Je pense que la création d'une industrie militaire européenne est importante à plusieurs points de vue: économique et géopolitique.

Daarmee heb ik geantwoord wat mijn deel betreft.

01.11 **Ludivine Dedonder**, ministre: En ce qui concerne les questions sur l'engagement militaire actuel à l'Est, nous avons 300 militaires en Roumanie dans le cadre d'un bataillon belgo-français. Il s'agit d'un déploiement pour un an à raison de trois rotations de quatre mois. Nous aurons, à partir du mois d'août, un nombre similaire de militaires déployés en Lituanie, toujours dans le cadre de la dissuasion et de la défense collective de l'OTAN. À la fin de l'année, nos F-16 seront déployés également en Lituanie, toujours dans le cadre de la dissuasion et de la protection de l'espace aérien des États baltes.

S'agissant de l'Ukraine, les formations se poursuivent de façon assez intense dans le cadre principalement de EUMAM, les formations pilotées par l'Europe. Nous avons une série de militaires déployés dans des pays au sein de l'OTAN pour former des Ukrainiens dans différents

est adaptée en permanence. Le fait que la Russie menace de recourir aux armes nucléaires mine la stabilité géopolitique et modifie la dynamique du contrôle des armements nucléaires. L'OTAN s'adapte en permanence aux nouveaux développements, tels que le déploiement annoncé d'armes nucléaires russes en Biélorussie.

Nous avons pris l'engagement de former des pilotes de F-16. Nous sommes parmi les quatre pays à avoir pris cette initiative.

De NAVO is geen bondgenootschap tegen China, maar we moeten rekening houden met de realiteit, en meer bepaald met de Chinese invloed op onze samenleving en onze industrie.

La Moldavie et l'Ukraine ont formulé une demande concrète d'adhésion. Nous devons surtout trouver une manière d'y répondre à court terme.

Het is de bedoeling een Europese militaire industrie op te bouwen. Dat is belangrijk uit een economisch én uit een geopolitiek oogpunt. Dat moet het doel zijn van onze inspanningen.

01.11 **Minister Ludivine Dedonder**: We hebben 300 militairen die in Roemenië gestationeerd zijn in het kader van een Frans-Belgisch bataljon. De missie duurt een jaar, de manschappen worden om de vier jaar afgelost.

Vanaf augustus zullen er 300 Belgische militairen in Litouwen actief zijn in het raam van de NAVO. Tegen het einde van het jaar zullen ook onze F-16's daar zijn.

domaines (déminage, forces spéciales, artillerie).

Au niveau du matériel, on a rappelé le niveau de notre aide actuel. Du matériel de défense aérienne a été livré et nous regardons encore ce qui est possible puisque la défense anti-missile ukrainienne reste une priorité.

Monsieur Francken, vous avez parlé de l'approche 360°. Quand on parlait de l'Afrique, vous étiez focalisé sur l'Est de l'Europe. Je disais moi-même qu'il était vraiment important de ne pas perdre de vue les autres menaces et d'avoir cette approche à 360°. Je voulais donc certainement que notre défense reste impliquée en Afrique, notamment au Niger, au Bénin – avec qui nous avons repris une coopération. Nous connaissons la situation au Mali aujourd'hui.

Mais il est toujours important, au vu de toutes les conséquences qui en découlent, d'assurer une certaine stabilité, ou en tout cas de se préserver le plus possible des menaces venant du Sud.

En ce qui concerne le personnel, cela a été dit, et je ne vais pas être longue, dans une reconstruction, on passe d'abord par ce qui est fondamental et le moteur d'une organisation: le personnel.

Cela se passe bien dans la formation. Nous tenons la route par rapport au plan de recrutement que nous nous étions fixé. Nous avons maintenant de nouveau ouvert une phase de recrutement. Jusqu'à présent, nous avons à chaque fois pu engager le nombre désiré, c'est-à-dire 2 500 militaires par an, plus des civils. Nous avons même dépassé ce nombre. Il y a donc des candidats. Il y a beaucoup de postulants. De nombreux jeunes ont encore envie de servir leur pays et d'assurer la sécurité de leurs concitoyens. Je pense que déjà rien que cela, c'est extrêmement positif.

En ce qui concerne l'industrie de défense, je ne vais pas revenir, à moins que vous le souhaitiez, sur le plan abordé dans le cadre de l'OTAN. Vous savez que cela fait aussi partie des choses qui me tiennent vraiment à cœur. Depuis le départ, nous devons reconstruire certes, mais nous devons construire en partenariat, et notamment en partenariat avec le secteur privé et les entreprises.

Je multiplie les visites en entreprise et, à chaque fois, je suis très heureuse du niveau technologique que je rencontre. Il est fondamental, aujourd'hui plus encore, de limiter nos dépendances et de renforcer notre autonomie stratégique au niveau belge et au niveau européen, très certainement face à tous les enjeux.

Comment fait-on à ce stade? Il y a différents niveaux. Vous voyez que, vis-à-vis de l'OTAN, des initiatives ont été prises. Par ailleurs, et cela ne doit pas être un doublon, des initiatives sont prises au niveau européen pour renforcer notre industrie de défense d'une manière générale, pour multiplier les lignes de production.

Nous, Belgique, nous allons dans ce sens-là puisque, clairement, dans le plan STAR, il y a un axe majeur pour le renforcement de la base industrielle. Cela a été aussi une des conditions de l'augmentation du budget de défense, qui certes, en termes de pourcentage de PIB, ne répond pas aux attentes, mais qui, par contre, en valeur nominale, augmente significativement.

Une des conditions était que, pour investir dans la défense, il fallait un

Onze militaires blijven zowat overal in Europa Oekraïense soldaten opleiden in verschillende domeinen, hoofdzakelijk in het kader van EUMAM.

Onze hulp in de vorm van de levering van materieel, met name lucht-afweer, werd verder toegelicht. Wij bekijken wat we nog kunnen doen op het vlak van raketafweer.

Wat de *360 degree approach* betreft, mijnheer Francken, legt u de focus op Oost-Europa, en ik heb benadrukt dat we de andere dreigingen niet uit het oog mogen verliezen. Ik wil dat Defensie ook in Afrika, meer bepaald in Niger en Benin, actief blijft.

Het is belangrijk dat we een zekere stabiliteit verzekeren en ons ook beschermen tegen dreigingen uit het Zuiden.

Voor een heropbouw is eerst en vooral het personeel belangrijk. De opleiding verloopt goed. Het rekruteringsplan zit op schema. We hebben tot dusver de geplande 2.500 militairen per jaar aangeworven, boven op het burgerpersoneel. Het is positief dat er vele kandidaten zijn.

Wat de defensie-industrie betreft, zal ik niet terugkomen op het plan in het kader van de NAVO. Van bij het begin wilde ik op dat vlak werk maken van een heropbouw, maar dan via partnerships, met name met de privésector. Ik ben blij met het technologische niveau van onze bedrijven. We moeten onze strategische autonomie op het Belgische en het Europese niveau versterken. Naast de initiatieven van de EU heeft ook de NAVO actie ondernomen om de militaire industrie te versterken. Ons STAR-plan is erop gericht onze industriële basis te versterken. Dat is trouwens een van de voorwaarden voor de verhoging van de defensiebegroting. Ook al is die begroting beperkt wanneer men deze uitdrukt in een percentage van het bbp, de nominale waarde ervan stijgt op significante wijze.

retour, un retour sociétal avec une défense qui puisse aussi s'occuper des citoyens en cas de crise sur le territoire, mais également un retour économique. Nous souhaitons évidemment que ce retour économique se traduise au travers de nos entreprises, du développement d'emplois. Mais il faut que ces entreprises soient suffisamment autonomes et interopérables avec les autres entreprises au niveau européen afin de nous permettre de répondre aux besoins liés aux menaces d'aujourd'hui et de demain. Nous nous trouvons, en effet, dans une situation géopolitique instable, et je crains que le monde de demain ne sera pas meilleur. Nous nous devons donc d'assurer notre sécurité, en tenant compte des différents paramètres qui y contribuent. Il faut faire en sorte d'avoir une défense robuste, mais aussi d'avoir des entreprises qui puissent l'épauler et qui soient suffisamment solides. Il faut avoir du personnel au sein des entreprises et du personnel au sein de la défense qui, en cas de crise, pourront être déployés ensemble.

Cela me permet de faire le lien avec la réserve et notamment la question de la cybersécurité. Je ne m'en suis jamais cachée – c'était d'ailleurs inscrit dans ma toute première déclaration de politique générale –, la cybersécurité est, selon moi, un enjeu fondamental. Ce n'est pas pour rien qu'on a inscrit une cinquième composante, à savoir la Composante Cyber.

On avance. On a lancé, au mois d'octobre, le premier commandement cyber. On est occupé à augmenter les moyens technologiques et humains pour mettre véritablement en place cette cinquième Composante Cyber qui sera composée pour deux tiers de civils et pour un tiers de militaires. Il y a évidemment beaucoup de recrutements dans ce domaine. Cela offre aussi beaucoup d'opportunités à toutes une série de jeunes qui sont des *geeks* mais qui ne sont pas nécessairement diplômés, de pouvoir trouver, dans la défense, la vocation, l'ascenseur social et des perspectives de carrière.

Voilà quels sont, selon moi, les enjeux d'aujourd'hui, qu'il s'agisse de cybersécurité ou du renforcement de la base industrielle complémentaire à la reconstruction de la défense.

01.12 Hadja Lahbib, ministre: Monsieur le président, chers collègues, beaucoup de choses ont déjà été dites. Si on revient au sommet de Vilnius lui-même, je pense que ce qui est important, c'est le premier message que l'OTAN doit projeter, celui de l'unité entre alliés et de la solidarité aussi vis-à-vis de l'Ukraine, ce qui n'empêche évidemment pas qu'il y aura des discussions autour des dépenses de défense des alliés. Ces discussions seront importantes. Elles se poursuivent d'ailleurs encore actuellement au niveau des représentants permanents au sein du Conseil de l'Atlantique Nord et le premier ministre et la ministre de la Défense ont déjà précisé où se situait la Belgique et pourquoi.

On a également parlé du flanc sud.

Op dit moment gaat onze aandacht terecht op de eerste plaats naar de oostflank en de Russische dreiging. Toch mag de NAVO in de 360-gradenaanpak die ze voorstelt de zuidflank niet vergeten. Ons land pleit daarom samen met andere bondgenoten om in Vilnius de opdracht te geven voor een diepgaande reflectieoefening over het Zuiden. Die moet op de top van Washington in 2024 uitmonden in een omvattend rapport met concrete aanbevelingen over wat de alliantie meer en beter kan doen.

De investeringen werden gekoppeld aan de aanwezigheid van een maatschappelijke en economische return. In een crisissituatie moet Defensie de burgers op haar grondgebied beschermen. Onze bedrijven moeten voldoende autonoom zijn en moeten afgestemd zijn op de Europese bedrijven teneinde op de noden en bedreigingen te kunnen reageren. Gelet op de onstabiele geopolitieke situatie zouden ze Defensie kunnen ondersteunen en in geval van een crisis in het veld ingezet kunnen worden.

Cyberveiligheid is van fundamenteel belang en de nieuwe component krijgt stilaan vorm. De personele en technologische middelen worden voortdurend uitgebreid. De component zal voor twee derde uit burgers en voor een derde uit militairen bestaan. Er bieden zich veel kansen aan voor jongeren die naar loopbaanperspectieven zoeken. Naast de wederopbouw van Defensie zijn de cyberveiligheid en de versterking van de industriële basis essentieel.

01.12 Minister Hadja Lahbib: Op de top in Vilnius moet de NAVO eenheid uitstralen en de boodschap uitdragen dat we solidair blijven met Oekraïne, wat niet belet dat we belangrijke besprekingen over de defensie-uitgaven moeten voortzetten.

À l'heure actuelle, notre attention est, à juste titre, portée prioritairement sur le flanc est et sur la menace russe, mais l'OTAN ne peut pas non plus oublier le flanc sud. C'est pourquoi notre pays plaide pour un exercice de réflexion approfondi sur le sud, qui doit déboucher, lors du sommet de Washington prévu en 2024, sur un rapport

Nous prenons déjà des initiatives. Par exemple, une mission de l'OTAN est toujours active en Irak. La Jordanie, la Tunisie et la Mauritanie sont des partenaires privilégiés. L'Alliance s'engage aussi dans le renforcement des capacités militaires telles que la réforme du secteur de la sécurité, la formation des forces spéciales, la gestion des munitions, l'ancrage en matière de sécurité humaine et la lutte contre le terrorisme.

Pour ce qui concerne plus particulièrement la Belgique, nous faisons partie des alliés qui se sont très clairement engagés en faveur du renfort des capacités sur le flanc sud. Ces dernières années, nous avons ainsi engagé 250 000 euros pour le développement d'une défense plus efficace, transparente et soucieuse des droits de l'homme en Irak, soutenue par le détachement temporaire d'experts militaires belges. Nous soutenons le programme relatif aux femmes, à la paix, à la sécurité, à la formation linguistique en Tunisie pour 113 000 euros et la gestion des munitions en Jordanie pour 21 000 euros. Nous avons également engagé 200 000 euros pour lancer un paquet OTAN plus ambitieux pour la Mauritanie.

Des questions ont aussi été posées au sujet de la Suède.

Wat Zweden betreft, zijn er nog gesprekken gaande met Turkije. Het land wil dat er rekening wordt gehouden met bilaterale problemen voordat de toetreding van Zweden wordt geratificeerd.

La réélection du président turc en mai dernier n'a évidemment pas débloqué les discussions. Une adhésion lors du sommet de Vilnius en juillet reste, on peut le dire, incertaine.

Un mécanisme de consultation a été mis en place entre la Suède, la Turquie et l'OTAN, et des rencontres ont lieu régulièrement. Une nouvelle rencontre aura d'ailleurs lieu, demain, à Bruxelles. J'ai encore pu m'entretenir avec mon collègue suédois à ce sujet en début de semaine et lui réitérer tout notre soutien pour une adhésion la plus rapide possible. Je pense qu'il est largement temps – et je le répète chaque fois que j'en ai l'occasion à mon homologue turc – que l'adhésion de la Suède soit finalisée.

La Belgique espère qu'une solution sera rapidement trouvée. Nous devons également veiller à éviter absolument les divisions au sein de l'Alliance où une très large majorité des alliés soutient cet élargissement et où la position turque génère, je ne vous le cache pas, un certain agacement.

En ce qui concerne l'adhésion de l'Ukraine, la décision de principe d'une perspective d'adhésion de l'Ukraine à l'OTAN a été prise en 2008 à Bucarest. Aujourd'hui les alliés et l'Ukraine conviennent que l'adhésion n'est pas possible puisqu'une guerre est en cours. Par ailleurs, l'adhésion ne pourra se faire que sous réserve que Kiev remplisse les conditions qui y sont liées, notamment en ce qui concerne l'État de droit et la structure institutionnelle des organes de défense. L'adhésion de l'Ukraine à l'OTAN ne sera donc pas décidée à Vilnius.

Par contre, l'équilibre doit être trouvé, en offrant à l'Ukraine un paquet

circonstancié comportant des recommandations concrètes.

Er is een NAVO-missie actief in Irak. Jordanië, Tunesië en Mauritanië zijn bevoorrechte partners.

Ons land heeft zich ertoe verbonden de capaciteit op de zuidflank te versterken. Dit jaar hebben we 250.000 euro uitgetrokken om de Iraakse defensie doeltreffender te maken. Die defensie wordt ondersteund door een tijdelijk detachement van militaire experts. We steunen het programma inzake "vrouwen, vrede en veiligheid", de talenopleiding in Tunesië en het munitiebeheer in Jordanië. We hebben 200.000 euro opzijgelegd om werk te maken van een ambitieuzer NAVO-pakket in Mauritanië.

Des discussions sont toujours en cours avec la Turquie, qui souhaite que les problèmes bilatéraux soient pris en compte avant que l'adhésion de la Suède soit ratifiée.

De hervervorming van de Turkse president heeft de gesprekken niet vlot getrokken. Het is onwaarschijnlijk dat de toetreding van Zweden tijdens de top van Vilnius in juli bezegeld zal worden. Er werd een overlegmechanisme geactiveerd en er vinden regelmatig ontmoetingen tussen Zweden, Turkije en de NAVO plaats. Ik laat geen gelegenheid onbenut om mijn Turkse ambtgenoot op het hart te drukken dat het hoog tijd is om de toetreding van Zweden af te ronden. Vrijwel alle leden van het NAVO-bondgenootschap zijn daar voorstander van en de Turkse houding leidt tot enige ergernis.

De toetreding van Oekraïne tot de NAVO is onmogelijk zolang er in dat land een oorlog woedt. Ze kan plaatshebben wanneer het land aan de voorwaarden voldoet, met name wat de regels van de rechtsstaat of de institutionele structuur van de defensieorganen betreft. We moeten Oekraïne echter on-

de mesures de soutien qui renforce encore l'étroite relation entre Kiev et l'OTAN. Ce soutien sera un élément essentiel du sommet de Vilnius et il va se matérialiser à plusieurs niveaux. Il y a d'abord l'aide pratique que l'OTAN fournit à l'Ukraine par le biais du Comprehensive Assistance Package (CAP) qui permet la fourniture de matériel militaire non létal. L'objectif est que ce CAP devienne un fonds de soutien sur le long terme, qui permette de renforcer le secteur de la sécurité et de la défense ukrainienne, et de favoriser la transition, avec une plus grande interopérabilité avec l'OTAN.

Le financement de cet effort reste évidemment crucial. Il est proposé que les alliés s'engagent à financer annuellement le CAP via une combinaison des contributions nationales et un financement issu des budgets de l'OTAN dont les modalités doivent encore être finalisées.

La Belgique a contribué à hauteur de 8 millions au CAP l'année dernière. Une nouvelle contribution de 1,5 million a été récemment décidée pour la provision interdépartementale Ukraine.

Le soutien politique vis-à-vis de l'Ukraine se traduit également par la mise en place d'une nouvelle plateforme d'échange: le Conseil OTAN-Ukraine, qui va remplacer la Commission OTAN-Ukraine. Grâce à ce nouveau format, les alliés et l'Ukraine seront placés sur un pied d'égalité pour aborder les différents sujets de la relation bilatérale. Les échanges porteront sur des questions plus larges que celles qui ont été traitées jusqu'à présent: par exemple, les besoins de réforme, l'organisation de l'appareil de sécurité et de défense de l'Ukraine, etc. Le président Zelenski devrait assister à la séance inaugurale de ce Conseil. Il s'agit également de redynamiser le programme national annuel avec l'Ukraine pour se concentrer sur des jalons concrets qui permettront de soutenir les efforts de réforme de l'Ukraine et ses aspirations euro-atlantiques.

Le premier ministre a parlé de la Chine et de sa montée en puissance. C'est un élément qui ébranle évidemment l'équilibre mondial des pouvoirs. La Chine met en péril l'ordre international fondé sur des règles et des valeurs que nous défendons, mais il faut veiller à garder une approche équilibrée. Pour la Belgique, la sécurité de la zone euro-atlantique doit rester absolument le fondement de l'OTAN. C'est aussi dans cet esprit que cette dernière renforce les consultations avec les partenaires de l'Indo-Pacifique.

De aanwezigheid van die partners is een sterk signaal van eenheid in de verdediging van Oekraïne tegen de Russische agressie. Die landen zijn de Aziatische landen die de invasie het sterkst veroordelen, sancties opleggen en hulp naar Oekraïne sturen. Ons land staat ook open voor NAVO-samenwerking met de partnerlanden in Azië-Pacific op gebied als technologische innovatie, cyber en weerbaarheid.

En ce qui concerne les efforts de désarmement et de non-prolifération, le sujet est très large. Le rôle de l'OTAN en tant que forum des consultations sur la maîtrise des armements, le désarmement, la non-prolifération a été renforcé et la Belgique accueille favorablement ce développement.

dersteunen opdat de nauwe banden tussen Oekraïne en de NAVO sterker aangehaald worden, dankzij het Comprehensive Assistance Package (CAP), dat een steunfonds op lange termijn moet worden en het mogelijk moet maken dat de Oekraïense veiligheids- en defensiesector versterkt wordt en dat de interoperabiliteit met de NAVO verzekerd wordt. Ons voorstel is om het CAP te financieren via een combinatie van de nationale bijdragen en een bijdrage van de NAVO, waarvan de modaliteiten nog bepaald moeten worden.

Vorig jaar bedroeg onze bijdrage 8 miljoen euro. We hebben onlangs een nieuwe interdepartementale provisie van 1,5 miljoen euro voor Oekraïne goedgekeurd.

De NAVO-Oekraïne-Raad zal de gelijknamige commissie vervangen, waardoor de twee partners op gelijke voet komen te staan om bredere thema's aan te pakken zoals de Oekraïense hervormingen, veiligheid en defensie. Het jaarlijks nationaal programma met Oekraïne zal een nieuwe impuls krijgen om de hervormingen en de Euro-Atlantische ambities van het land te ondersteunen.

De macht van China vormt een bedreiging voor de internationale orde, maar er moet voorrang aan een evenwichtige aanpak gegeven worden, waarbij de Euro-Atlantische veiligheid het fundament van de NAVO moet blijven. Derhalve wordt het overleg met de Indo-Pacifische partners geïntensiveerd.

Les partenaires de l'Asie-Pacifique condamnent l'invasion et envoient de l'aide à l'Ukraine. La Belgique est ouverte à une coopération dans le cadre de l'OTAN avec ces pays partenaires en matière d'innovation technologique, de cybercapacité et de résilience.

De rol van de NAVO als forum voor bewapeningsbeheersing, ontwapening en non-prolifératie werd versterkt en België is daar voor-

La dissuasion nucléaire est également déterminée dans le cadre de l'OTAN. La Belgique contribue à décider de la position que l'OTAN doit adopter face à l'escalade de la rhétorique nucléaire de la Russie. La désescalade reste une priorité pour la Belgique. L'OTAN, il ne faut pas l'oublier, est une Alliance de dissuasion nucléaire, c'est un de ses fondements. Cela implique que tant qu'il restera des armes nucléaires, la dissuasion nucléaire sera un élément central de l'Alliance.

Depuis l'agression russe à l'encontre de l'Ukraine, la fragilité de la sécurité mondiale est devenue encore plus évidente tout comme l'importance de la solidarité de l'OTAN et d'un régime de dissuasion vigoureux.

Tout ceci n'empêche pas les alliés de l'OTAN, dont la Belgique, d'être fermement engagés en faveur d'un monde libre d'armes nucléaires, notamment en participant activement aux efforts de contrôle de l'armement et de non-prolifération au niveau multilatéral.

L'Union européenne est un partenaire unique et essentiel de l'OTAN et il est reconnu comme tel. C'est ainsi que le leadership européen sera présent à Vilnius. La nécessité de coopérer avec l'Union européenne et la reconnaissance de sa contribution à la sécurité et à la défense sont très importantes pour notre pays, également pour que les efforts militaires européens au sein de l'OTAN et de l'Union européenne soient cohérents et se renforcent mutuellement. Il est très important de continuer à renforcer nos synergies.

De la même façon, l'autonomie stratégique de l'Union européenne et les efforts pour développer une Europe de la défense viennent renforcer le pilier européen au sein de l'OTAN. Avec l'adoption de la boussole stratégique en mars 2022, les États membres de l'Union européenne se sont engagés à dépenser substantiellement plus en matière de défense et à améliorer la qualité de leurs investissements dans les capacités et les technologies innovantes, dont la ministre de la Défense a déjà parlé.

Pour la Belgique, il est essentiel que les efforts supplémentaires conduisent à une défense européenne plus forte, moins fragmentée, tout en offrant un meilleur rendement économique et une plus-value sociale maximale, en totale complémentarité avec les efforts de l'OTAN.

Je vous remercie. Ik dank u.

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat we de slotbemerkingen beperken tot vijf minuten.

01.13 Theo Francken (N-VA): Ik zal dat proberen, mijnheer de voorzitter.

Ik zal beginnen met een aantal zaken die hier gezegd zijn over het verleden. Dat is immers altijd interessant, want dan gaat het over de vier jaar waarin Defensie in de handen van de N-VA was. Het gaat echter nooit over de 40 jaar waarin figuren als André Flahaut hun eigen mensen bedienden in Nijvel met de aankoop van kanonnen die niet compatibel of interoperatief waren, maar wel in Nijvel werden gemaakt. We hebben het dus niet over de totale afbraak van de Belgische Defensie tot een leger van zandzakkenvullers, maar wel over de ochtend vier jaar waarin Steven Vandeput en Sander Loones Defensie bestierden.

stander van. De nucleaire afschrikking wordt door de NAVO bepaald en België draagt daartoe bij tegenover de Russische verbale escalatie. Toch blijft de-escalatie de prioriteit. Nucleaire afschrikking staat centraal bij de NAVO. Sinds de Russische aanval in Oekraïne is gebleken hoe broos de wereldveiligheid is en hoe belangrijk solidariteit binnen de NAVO is.

De NAVO-bondgenoten blijven zich inzetten voor een wereld zonder kernwapens en zien multilateraal toe op de bewapening.

De EU is een essentiële partner van de NAVO en zal dan ook een leidende rol vervullen in Vilnius. Voor België is het belangrijk dat er samengewerkt wordt met de EU, dat haar bijdrage aan de veiligheid wordt erkend, dat de Europese militaire inspanningen samenhangend zijn en dat de synergieën worden versterkt.

De strategische autonomie van de EU en haar inspanningen voor een Europese defensie versterken de Europese pijler van de NAVO. Met de goedkeuring van het strategische kompas hebben de lidstaten zich ertoe verbonden hun defensie-uitgaven te verhogen en hun investeringen in innoverende technologieën te verbeteren.

01.13 Theo Francken (N-VA): Au sein de cette commission, il est toujours question des quatre années pendant lesquelles le département de la Défense a été géré par la N-VA et on ne parle jamais des quarante années pendant lesquelles des personnes telles qu'André Flahaut ont pris les décisions les plus insensées et ont laissé notre armée se muer en une armée de remplisseurs de sacs de sables. Il est également inexact que les investissements dans la

Ik word hier bovendien geciteerd met "godverdomme". Ik wil dat voor het verslag even rechtzetten. In de 13 jaar dat ik hier zit, heb ik volgens mij nog nooit gevloekt in dit Parlement en als ik het al gedaan zou hebben, zou ik er Onze-Lieve-Heer zeker niet bij gesleurd hebben. Dat is dus geen quote die ik heb gebruikt.

Het is alleszins zo dat de wereld verandert. Men zegt dat er in de vorige legislatuur niet veel extra geld naar Defensie is gegaan en dat dit pas deze legislatuur gebeurd is. Dat is echter absoluut niet waar. Er is wel degelijk een heel ambitieus investeringsprogramma goedgekeurd, voor de eerste keer in 30 jaar. Het vredesdividend is al een tijd op. Wij hadden dat door en hebben ons daar hard voor ingezet, waardoor het uiteindelijk goedgekeurd is in de regering.

Er wordt ook gezegd dat de factuur voor de volgende regeringen is. Dat is echter altijd zo. Ik weet niet of u weet hoe een militaire programmatiewet werkt, maar bij een militaire programmatiewet, die over een aantal jaren loopt, is het altijd zo dat betalingen ook gebeuren in volgende legislaturen. De zaken die deze regering bestelt, zullen ook moeten worden afbetaald door de komende regeringen. Dat is altijd zo geweest en het zal nooit anders zijn. Dat is dus een heel vreemde redering die nergens op slaat.

Collega's zeiden hier ook dat we geen extra geld op tafel wilden leggen. Wij hadden echter absoluut nog meer ambities. Mijnheer de premier, u weet dat, want u was lid van de regering en het kernkabinet. U was toen minister van Ontwikkelingssamenwerking. Uw partijvoorzitter, onder andere, zei toen in een interview dat we nog bijkomend konden besparen. Gwendolyn Rutten vroeg zich op Radio 1 immers af waarom we bijvoorbeeld nog een Marinecomponent nodig hadden. Ze zei dat we die eigenlijk niet meer nodig hadden. Zij was wel uw partijvoorzitter! Het is dan toch bijzonder bitter om nu te moeten horen dat we toen niet meer geld op tafel konden krijgen. Het was nooit met uw volle goesting, integendeel. U stond toen – net als met de kernenergie – aan de verkeerde kant van de geschiedenis.

Nu wordt er natuurlijk extra geld op tafel gelegd.

Ik ontken niet dat er extra geld op tafel wordt gelegd. Ik ontken dat niet, ik vraag u alleen naar het STAR-plan. Bent u op koers om het budgettaire traject naar 1,54 % tegen 2030 te halen? Ik heb het u twee weken geleden tijdens de begrotingsbesprekingen gevraagd, maar u hebt toen geweigerd op mijn vraag te antwoorden. Ik stel vast dat het antwoord neen is. U moest in 2023 1,26 % of 1,27 % halen. Volgens het Rekenhof – dus niet volgens mij – komt u zelfs met de aankoop van de fregatten en de extra budgetten daarvoor slechts op 1,20 % uit. Eigenlijk is het zelfs maar 1,18 %. U zit de komende jaren niet op het traject dat u zelf hebt bepaald. U zit er zwaar onder, honderden miljoenen euro's zelfs.

Het traject dat u bepaald hebt, haalt u dus niet. Op dat punt word ik niet tegengesproken. Ik heb het u gevraagd. Er is nog altijd niet op mijn vraag geantwoord namens de regering. Ik neem dus aan dat mijn mening bevestigd wordt. Niet antwoorden is voor mij bevestigen, want anders krijg ik nooit iets bevestigd.

Mijnheer de eerste minister, is de koers naar 2035 vastgelegd? Neen, er is geen budgettair traject ingediend in het Parlement dat die koers voor 2035 vastlegt. Dat is niet gebeurd. Het is wel gebeurd voor Ontwikkelingssamenwerking maar niet voor Defensie. Het traject dat u nu

Défense n'ont commencé qu'au cours de cette législature. Avec la N-VA à la barre, un programme d'investissement ambitieux avait été approuvé pour la première fois en 30 ans, et notre groupe avait œuvré très activement dans ce sens. Le fait que la facture doive être supportée par les gouvernements suivants est inévitable et cette critique ne tient donc pas la route. Nous souhaitons mettre encore davantage de fonds sur la table, le premier ministre le sait. C'est son parti qui est allé jusqu'à affirmer que nous n'avions plus besoin d'une composante marine. Comme dans le dossier de l'énergie nucléaire, les libéraux se trouvaient du mauvais côté de l'histoire.

Je ne nie pas le fait que des fonds supplémentaires sont à présent disponibles. Toutefois, le gouvernement est largement en deçà de la trajectoire qu'il a lui-même définie. Il n'est pas sur la bonne voie pour atteindre 1,54 % d'ici 2030 dans le cadre du plan STAR, au contraire: il est très éloigné de cet objectif puisque pour l'atteindre, il lui manque plusieurs centaines de millions. Lorsque je tiens ce discours, personne ne me contredit. Je présume que, comme dit l'adage, "qui ne dit mot consent"? Le cap vers 2035 a-t-il été fixé? Je crains que la réponse à cette question soit négative.

La Belgique ne dispose toujours pas des capacités nécessaires. Il n'y a pas de chars et il n'y a guère d'artillerie lourde. Il n'y a pas ou guère d'armement de défense antiaérienne. Le gouvernement n'autorise pas l'armement des drones, ce qui fait de la Belgique le seul pays d'Europe à opter pour leur non-armement. En outre, nos unités sont à moitié dépourvues et les casernes sont dans un état lamentable. L'on affirme que la capacité d'absorption de la Défense n'est pas telle que nous investirions davantage, mais si nous avions atteint la norme de 2 % l'année prochaine, nous y serions parvenus. Pour les munitions, comme pour

hebt, haalt u dus niet. De koers naar 2035 is niet vastgelegd in het Parlement.

Dat brengt mij bij mijn derde vraag. Heeft België de nodige capaciteiten? Het antwoord is opnieuw neen. Er zijn geen tanks en er is amper zware artillerie. Er is geen of amper luchtafweergeschut. Drones mogen niet bewapend worden van de regering. Wij zullen als enig NAVO-land onze drones niet bewapenen. Bovendien zijn onze eenheden halfleeg. Mijnheer Lacroix, u stelt dat er wordt geïnvesteerd in personeel. Bent u eigenlijk al eens in een kazerne geweest? De eenheden staan halfleeg. Praat eens met een aantal militairen. Onze kazernes verkeren in een erbarmelijke toestand.

Er wordt gezegd dat de absorptiecapaciteit van Defensie er niet naar is dat wij meer zouden investeren. Als u echter in 2024 de 2 %-norm zou halen, zoals heel veel landen dat hebben gedaan na de Russische invasie, krijgt u dat geld wel degelijk besteed. Alleen al op het vlak van de aankoop van munitie hebt u meer dan een miljard euro nodig, net als voor de capaciteiten die nodig zijn en die de NAVO van ons vraagt.

Dan heb ik het nog niet over de renovatie en de restauratie van onze kazernes. Het idee dat we dat geld niet op krijgen, slaat dus absoluut nergens op.

Ik heb wel genoteerd dat de DIP wordt onderschreven. Proficiat. De regering gaat volgende week dus de *Defence Investment Pledge* van minimum 2 % onderschrijven, namens alle partijen, ook Groen, Ecolo en de PS. Dat is heel interessant. Goed zo, mijnheer de premier, u hebt dat binnengehaald, proficiat, maar dat is natuurlijk een bijzonder schizofrene situatie. U gaat in Vilnius een verklaring ondertekenen, maar u gaat daar niets aan koppelen. Ik weet dat elke ambassade van de NAVO meeluistert naar wat hier vandaag wordt gezegd. Dat is heel interessant. Ik hoop dat ze u daarop aanspreken, want het is een compleet schizofrene situatie. U zegt dat we naar minimum 2 % gaan, maar er komt wel geen extra budget. Het traject naar 1,54 % tegen 2030 dat we hebben afgesproken, halen we zelfs niet. U bent de absolute freerider en ik hoop dat de NAVO-partners u daarop aanspreken. Ik hoop dat Stoltenberg u daarop aanspreekt, want dit is gewoon niet ernstig.

U kunt hier niet zeggen dat ons verhaal multilateralisme en solidariteit is en dan bij de NAVO zeggen dat we dat wel gaan tekenen – dat zijn de woorden, dat is vluchtig – maar het niet gaan doen. Budgettair komt er niets. Dat is compleet schizofreen. Daar zal ik mij altijd tegen blijven verzetten. Daarom heb ik voorgesteld om die 2 % te halen tegen 2030.

Mijnheer De Vriendt, u zegt dat ik pleit voor een ongebreidelde toename van de defensiebudgetten. Waar heb ik dat gezegd? Ik heb dat hier genoteerd, u hebt dat gezegd. Ik pleit niet voor een ongebreidelde toename, maar voor 2 % tegen 2030. Dat is helemaal geen ongebreidelde toename, dat is een zeer realistisch traject, dat ook budgettair haalbaar moet zijn voor een land. Als founding father van de NAVO hebben wij deze morele plicht. Wij hebben hier het militaire en diplomatieke hoofdkwartier. Wij hebben de plicht om die 2 % te halen, zo snel als dat kan.

01.14 Annick Ponthier (VB): Dank u, premier en dames minister, om te antwoorden op de vragen, of althans enkele vragen. We leven in een zeer uitdagende en onvoorspelbare veiligheidsomgeving die ons confronteert met onder meer een verwoestende oorlog aan de oostgrens

les capacités que l'OTAN réclame de notre part, nous avons besoin de plus d'1 milliard.

L'idée selon laquelle nous ne saurions pas épuiser ce budget n'a pas de sens.

La semaine prochaine, le gouvernement souscrira au *Defence Investment Pledge* de minimum 2 %, au nom de tous les partis. C'est une belle performance. La signature sera apposée, mais elle n'implique rien. Nous n'atteindrons même pas la trajectoire convenue de 1,54 % d'ici 2030. J'espère que M. Stoltenberg interpellera le premier ministre à cet égard.

Je ne plaide absolument pas pour une augmentation démesurée des budgets de la défense, mais bien pour la réalisation de l'objectif de 2 % d'ici 2030. Il s'agit d'une trajectoire réaliste et faisable. En tant que membre fondateur de l'OTAN, nous avons ce devoir moral. En outre, nous accueillons sur notre territoire le siège militaire et diplomatique de l'OTAN.

01.14 Annick Ponthier (VB): Nous vivons dans un environnement de sécurité exigeant et imprévisible. Nous sommes confrontés à

van de NAVO, en bijkomend grote bedreigingen in de Indo-Pacific. We kampen met een gebrek aan munitie, materieel, capaciteit en mankracht.

Wat stellen we vast in de doelstellingen van de vivaldiregering? U heeft de budgettaire lat om die uitdagingen tegemoet te komen voor uzelf bijzonder laag gelegd. U dacht misschien: hoe lager de verwachtingen, hoe kleiner de teleurstellingen. Nu blijkt dat u zelfs niet over de eigen lat zult springen. De teleurstelling is dus aanzienlijk. Aan het tempo waarop we nu bezig zijn, halen we die 1,54 % tegen 2030 zeker niet, laat staan de 2 % waarvoor u nog steeds niet in een concreet groeitraject heeft voorzien, zelfs niet iets om uw makke doelstelling te onderbouwen. Dat wordt door uw stilzwijgen over een concrete invulling nog maar eens bevestigd.

Premier, u heeft gezegd dat we de *Defence Investment Pledge* zullen onderschrijven. Qua uitwerking blijft het echter stil. U heeft niets gezegd om dat te onderbouwen met cijfers. Het blijft dus bij een vage intentieverklaring, net zoals uw intentieverklaring voor 2035. Ik kan slechts concluderen dat het hier gaat om *paroles, paroles, paroles*, woorden, woorden, woorden, maar een totaal gebrek aan concrete daden om die woorden te onderbouwen.

Collega's van de PS en Groen, die 2 % wordt in deze commissie maar al te vaak afgedaan als een fetisj. Het gaat niet om die 2 %, het gaat niet om hoeveel wij investeren, maar wel wat we met die middelen doen. Die dienen niet alleen om materieel aan te kopen als tanks, om te investeren in materieel. Die 2 %, beste collega's aan de linkerflank, zijn cruciaal om het defensieapparaat zoals wij dat kennen, te onderhouden en te laten blijven bestaan. Daar dient die 2 % voor. Die is nodig om onze kritieke infrastructuur te beschermen en onze veiligheid te garanderen.

Ik hoop dat dit debat voor eens en altijd een andere invalshoek krijgt. Hetgeen deze regering doet, is dus allesbehalve het broodnodig optrekken van dat defensiebudget.

Mijnheer de eerste minister, op de vragen over het lobbywerk hebt u niet geantwoord. U blijft daar op de vlakke. Ik neem daarvan akte.

Onze bondgenoten in de geopolitieke wereld van vandaag verwachten veel meer. Onze doelstellingen vloeken op dit moment met de commentaren van de secretaris-generaal. Die 2 % is een minimale vloer waarop wij moeten bouwen. U zegt dat u het zal steunen, maar wij zien daarvan niets op het terrein.

Met een motie van aanbeveling roepen wij u dan ook vandaag op. U zegt dat u die DIP zal onderschrijven. Dan zult u geen enkel probleem hebben om onze motie van aanbeveling te ondersteunen. Wij vragen om hier en nu werk te maken van die 2 %-norm, zodat wij die DIP, die wij beloofd hebben in 2014, nog kunnen halen op zeer korte termijn. U bent dat niet alleen onze militairen verschuldigd maar ook onze bondgenoten en zeker uw eigen bevolking.

01.15 Georges Dallemagne (Les Engagés): Monsieur le premier ministre, mesdames les ministres, je vous remercie.

Monsieur le premier ministre, vous avez très solennellement déclaré que vous souscriviez à ces 2 % du *Defence Investment Pledge*, alors que votre ministre de la Défense annonçait dans la presse, il y a peu,

un manqué de munitions, de matériel, de capacité et d'effectifs. Le gouvernement n'a pas dégagé suffisamment de moyens pour relever ces défis. Il n'atteint pas son propre objectif. Au rythme auquel nous avançons actuel, nous n'atteindrons sûrement pas les 1,54 % d'ici 2030, et encore moins les 2 %. C'est la raison pour laquelle le gouvernement ne propose pas de trajectoire de croissance concret.

Nous souscrivons à l'unité du *Defence Investment Pledge*. Aucune concrétisation n'est toutefois en vue. On en reste donc à une vague déclaration d'intention, comme celle faite pour 2035. Beaucoup de paroles, mais aucun acte. Les 2 % sont souvent dépeints ici comme un fétiche et il ne s'agit effectivement pas d'un but en soi. Ce qui importe, c'est ce qu'il advient du budget. Ce budget est crucial pour entretenir l'appareil de défense et en assurer la subsistance. C'est un objectif nécessaire si nous voulons protéger nos infrastructures critiques et garantir notre sécurité.

J'espère qu'un jour j'assisterai au changement d'optique de ce débat.

Le premier ministre n'a pas répondu à mes questions sur le lobbying. J'en prends acte.

Nos alliés attendent davantage. Ces 2 % constituent une norme plancher sur laquelle nous devons nous appuyer. Le premier ministre le confirme, mais reste les bras croisés. Par une motion de recommandation, nous lui demandons de ne pas se contenter d'apposer sa signature, mais d'œuvrer effectivement à la mise en œuvre de cette norme de 2 % afin que nous puissions respecter les engagements que nous avons pris en 2014. Il le doit à nos militaires, à nos citoyens et à nos alliés.

01.15 Georges Dallemagne (Les Engagés): Mijnheer de eerste minister, u onderschrijft de *Defence Investment Pledge*, maar in de pers zegt de minister van Defensie dat we de doelstelling van 2 % van

que nous n'y parviendrions pas. J'aimerais donc savoir quelle est la parole qui compte. Pour pouvoir vous croire, je voudrais qu'au moment même où vous allez signer ce *Defence Investment Pledge*, vous déposiez une loi au Parlement pour arriver véritablement à ces 2 %. Sinon, ce sera comme les propos de M. Di Rupo voici une dizaine d'années, qui ont débouché sur l'oubli de ses propres promesses.

J'aimerais que la parole de la Belgique soit prise au sérieux en ce domaine, qu'une trajectoire budgétaire en ce sens soit soumise au Parlement et que nous puissions la respecter. Prononcer de belles déclarations, c'est une chose; pouvoir être un partenaire loyal en est une autre. Il est temps que nous ayons à cœur de dissiper cette divergence entre nos paroles et les efforts entrepris par nos voisins. Eux aussi connaissent des problèmes sociaux, éducatifs et de sécurité intérieure. Nous ne pouvons pas continuer à faire peser sur eux nos propres enjeux de sécurité. Il me paraît tout à fait inconcevable que notre dette de défense continue de se creuser par rapport à nos voisins.

Voilà pour l'essentiel.

Je voudrais quand même répondre à mon collègue Wouter De Vriendt. Tout le monde a rêvé que la Russie soit un partenaire. Or, en voyant ce pays agresser de manière absolument terrifiante un de ses voisins, en menacer d'autres, faire exploser le barrage de Kakhovka, menacer probablement de détruire la centrale nucléaire de Zaporijia, je trouve vos propos outrageants. Cela m'a fait penser à quelqu'un qui assisterait à un viol et qui estimerait que le violeur doit être un partenaire. Ce violeur doit, au contraire, être arrêté instantanément. C'est à ce phénomène que nous sommes confrontés aujourd'hui – comme le sont aussi les pays les plus proches de la Russie. C'est pour cette raison qu'ils augmentent leur budget militaire – et ils ne le font pas de gaieté de cœur. C'est aussi pourquoi la Finlande et la Suède demandent d'adhérer à l'OTAN.

Effectivement, il y a aujourd'hui un agresseur qui, malheureusement, a défié tout entendement, toute raison et qui aujourd'hui menace notre sécurité, y compris en mobilisant des têtes nucléaires. Je pense qu'il faut arrêter d'être dans le déni et dans la naïveté par rapport à cela. Il faut pouvoir se protéger fermement de ces menaces qui sont aujourd'hui des menaces existentielles, même dans l'espace européen. Je vous remercie.

01.16 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Mijnheer de eerste minister, u hebt niet echt een duidelijk antwoord gegeven. Wij weten niet precies waar het nu naartoe gaat. U onderstreept dat België een loyale NAVO-partner is, maar wat betekent dat dan? Wilt u dan in 2030 inderdaad 2 % van het bruto binnenlands product aan defensie besteden of niet? Beschouwt u, net als de secretaris-generaal, het investeringspercentage van 2 % als ondergrens in plaats van een plafond?

Hoe dan ook, algemeen beschouwd, moeten wij ons beginnen af te vragen hoe wij ons zullen positioneren in de wereld. Dan heb ik het niet alleen over Europa, maar ook over ons land. Wij verglijden alsmaar meer naar een multipolair systeem. Dat brengt spanningen met zich. Het feit is dat de NAVO het multilaterale systeem alsmaar meer onder

het bbp niet zullen halen. Wie heeft er gelijk? U bent slechts geloofwaardig als u bij de ondertekening van die *pledge* meteen ook een wetsontwerp indient om die uitgaven te garanderen. Als we willen dat de boodschap van ons land ernstig genomen wordt, moet er een begrotingstraject aan het Parlement voorgelegd worden, dat vooral ook in acht genomen moet worden. Mooie woorden volstaan niet, we moeten een loyale partner zijn en de kloof dichten met de inspanningen die onze buurlanden leveren. We kunnen hen niet blijven opzadelen met onze veiligheidsproblemen. Onze schuld op dat gebied kan niet blijven aangroeien.

Mijnheer De Vriendt, uw uitspraken zijn beledigend. Iedereen droomde van Rusland als partner, maar nu valt het land andere landen aan en bedreigt het ze op een schrikwekkende manier. U lijkt wel getuige van een verkrachting, waarbij u vindt dat de verkrachter een partner moet zijn, terwijl de verkrachter opgepakt moet worden en de agressie beëindigd moet worden. De landen in de buurt van Rusland trekken hun defensiebudget op en Zweden en Finland zijn lid geworden van de NAVO, omdat deze agressor zijn verstand verloren heeft.

Die agressor bedreigt onze veiligheid door kernkoppen te stationeren. We mogen dat niet langer ontkennen, we moeten de naïviteit afwerpen en ons beschermen tegen deze existentiële bedreigingen.

01.16 Steven De Vuyst (PVDA-PTB): Le premier ministre affirme que notre pays est un partenaire loyal de l'OTAN. Considère-t-il également comme un minimum l'objectif de 2 % du PIB pour les dépenses en matière de Défense, comme le secrétaire général de l'OTAN?

Nous devons réfléchir à la position de notre pays dans le monde et pas seulement au sein de l'Union européenne. Nous nous dirigeons de

druk begint te zetten. Ik heb het dan over de collectieve veiligheidssystemen als de OVSE en de VN, bijvoorbeeld. De NAVO treedt steeds meer eigengereid op, als een soort politiemann, en in het verleden heeft ze zelfs het internationaal recht onder druk gezet. Dat brengt autoritaire figuren als Poetin natuurlijk op ideeën; het geeft hem inspiratie. Wij moeten dat vermijden.

Wij mogen ons alleszins niet laten opsluiten in het militaire kokerzicht van de NAVO, want de *primus inter pares* in de NAVO, de Verenigde Staten, heeft een heel duidelijke politieke geostrategische visie. De Verenigde Staten willen de unipolariteit natuurlijk herstellen, zowel wat de economische positie van de dollar betreft als op militair en politiek vlak. De Verenigde Staten proberen ons politiek en militair, via de NAVO, te binden om een nieuw conflict voor te bereiden tegen China. Daar hebben wij allerm minst baat bij. Er valt heel veel te zeggen over China. Wij moeten er kritiek op hebben, maar wij moeten er geen oorlog tegen voeren.

Onze positie is heel duidelijk. Wij kiezen geen kamp voor de agressor. Wij veroordelen agressie. Maar wij kiezen ook geen kamp voor de NAVO, omdat de NAVO jammer genoeg altijd een deel van het probleem zal blijven. Er is nog een kamp en dat is het kamp van de vredesbeweging. Wij kiezen voor dat kamp, het kamp van de vrede.

Wij hebben die ongebondenheid, die strategische autonomie, ook nodig. Denk maar aan de Koude Oorlog. Denk aan de Conferentie van Bandung. Een aantal landen wil zich niet inschrijven in de blokkenrivaliteit of in de bipolariteit van de Koude Oorlog.

Het is hier nog niet gezegd, maar wij verdedigen op wereldvlak een minderheidsstandpunt wanneer het erop aankomt een oplossing te vinden voor de illegale oorlog in Oekraïne.

Een niet-onaanzienlijk deel van de wereldbevolking, onder andere vertegenwoordigd in de BRICS-landen zoals Brazilië en India, en in India, willen inspanningen leveren om tot onderhandelde oplossingen te komen. Ze hebben een vredesplan op tafel gelegd. Wij komen jammer genoeg niet verder dan de versterking van de NAVO met militaire middelen. Op die manier schrijven we ons in in een soort van militarisering van de geesten, waarbij we denken dat investeren in meer militaire middelen uiteindelijk tot meer veiligheid, meer stabiliteit en meer zekerheid zal leiden. Dat vinden wij naïef, want dat zal juist tot meer onzekerheid en instabiliteit leiden, en de situatie potentieel nog meer doen escaleren.

Ik sluit me deels aan bij het discours van de heer De Vriendt dat we ook oog moeten hebben voor een ander paradigma om tot veiligheid te komen. Daarbij verwijs ik opnieuw naar de Koude Oorlog. Ik heb het dan over ontwapening en het opnieuw versterken van de wapenbeheersingsarchitectuur en de ontwapeningsarchitectuur, want chronologisch en historisch gezien hebben de Verenigde Staten jammer genoeg eenzijdig bepaalde bilaterale verdragen met Rusland opgezegd en is Rusland gewoon gevolgd.

We moeten durven te erkennen dat de NAVO en zeker de VS altijd een deel van het probleem zijn geweest. Poetin zal zijn nucleaire wapens in Wit-Rusland plaatsen, maar de Verenigde Staten doen precies hetzelfde. Wij beschikken ook over kernwapens in Kleine-Broegel. Als we dus een doeltreffende bijdrage willen leveren aan meer stabiliteit en

plus en plus vers un système multipolaire, ce qui entraîne des tensions. L'OTAN remet de plus en plus en question le modèle multilatéral, qui consiste en des systèmes de sécurité collective comme l'OSCE et l'ONU, en agissant comme un policier au mépris du droit international. Une telle attitude inspire des personnages autoritaires comme Poutine.

Nous ne pouvons pas nous laisser enfermer dans la vision manichéenne de l'OTAN, car les États-Unis veulent rétablir leur unipolarité, d'un point de vue tant économique que militaire et politique. Les États-Unis tentent de nous engager, dans le cadre de l'OTAN, dans les préparatifs d'un nouveau conflit avec la Chine. Nous n'avons pas intérêt à suivre cette voie. Nous ne choisissons dès lors pas le camp de l'agresseur, mais pas celui de l'OTAN non plus, qui continuera de faire aussi partie du problème. Nous optons pour le mouvement pacifiste et nous avons également besoin de cette autonomie stratégique.

À l'échelle mondiale, notre opinion est presque minoritaire en ce qui concerne la solution à la guerre illégale en Ukraine. De nombreux autres pays du monde visent une solution négociée, mais nous ne dépassons pas l'idée d'un renforcement militaire de l'OTAN. Cela entraîne une militarisation des esprits et un raisonnement selon lequel les investissements dans la défense accroissent la sécurité et la stabilité. Or, l'inverse est vrai.

Nous devons également veiller au désarmement ainsi qu'au renforcement de l'architecture de maîtrise de l'armement et de désarmement. Le fait est que les États-Unis se sont retirés unilatéralement de plusieurs traités bilatéraux conclus avec la Russie, et que la Russie a simplement suivi. L'OTAN et les États-Unis ont toujours fait partie du problème. Vladimir Poutine placera des armes nucléaires en Biélorussie, mais les États-Unis en ont également à Kleine-Broegel. Si nous

meer vertrouwenswekkende maatregelen, dan moet ons land aansluiting zoeken bij de diplomatieke traditie. Denk aan de Harmeldoctrine, de ontspanningspolitiek. We zijn altijd zeer goed geweest in diplomatie en bruggen bouwen. Laten we dat opnieuw doen en meer investeren in ontwapening en in een vredesbudget in plaats van een louter militair budget; laten we collectieve veiligheidssystemen zoals de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) versterken.

In onze motie van aanbeveling dringen wij er bij de regering op aan dat zij niet ingaat op de druk van de NAVO om zich in te schrijven in het pad naar 2% bbp-uitgaven voor defensie tegen 2030 of zelfs een hoger percentage in de toekomst.

Ten slotte, de PS verwijt ons dat we zagezegd niet weten in welke wereld we leven. We weten heel goed in welke wereld we leven. Ik heb er daarnet ook voor gewaarschuwd. We mogen de zaken niet omkeren. Een van de belangrijkste lessen voor diplomaten en ambassadeurs als ze worden uitgezonden, is om zich te verplaatsen in het standpunt van andere landen op het vlak van legitieme veiligheidsbelangen. Dat gaat niet over sympathie, maar over empathie.

Als er momenteel een militaire aanwezigheid is in de Zuid-Chinese Zee en de Verenigde Staten van plan zijn om China militair te omsingelen, zal China daarop reageren. Dat is actie-reactie. Als u het hebt over Cuba, moeten we ook intellectueel eerlijk zijn. Cuba wordt al 60 jaar bedreigd door de Verenigde Staten en wordt nu economisch gewurgd door de Helms-Burton Act. Dat is ook een schending van het internationaal recht, maar wie doet de Verenigde Staten wat? Dan is het ook logisch dat staten daarop reageren, jammer genoeg.

Wij volgen de erfenis van Jean Jaurès ook als pacifist, omdat hij zich moedig heeft verzet tegen de oorlogslogica en omdat hij heeft geweigerd om de oorlogskredieten mee goed te keuren. Jammer genoeg heeft de Parti Socialiste in Frankrijk dan beslist het tegenovergestelde te doen en heeft men de internationale arbeiderssolidariteit verraden en heeft men de werkende klasse in de loopgraven gejaagd. Ik stel alleen maar vast dat Jean Jaurès aan de juiste zijde van de geschiedenis stond.

01.17 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik heb eerst een boodschap voor de heer Dallemagne. Uiteraard moet de Russische agressor gestopt worden, maar het conflict Rusland-Oekraïne verdient wel wat meer dan zwart-witdenken. Het verdient ook een stuk nuance. Los van de slogans en de pogingen om mekaar in hokjes te duwen, denk ik dat we zeker in deze commissie, met parlementsleden die zich dagelijks buigen over buitenlands beleid, kunnen ingaan op de nuances en argumenten kunnen uitwisselen. Helaas, ik vind dat we hier een gelegenheid gemist hebben, want ik heb niet de indruk dat we hier echt argumenten hebben kunnen uitwisselen.

Nu richt ik mij ook tot de regering en ik zeg "helaas", want ik vind dat de heer De Vuyst bijvoorbeeld een aantal interessante dingen zegt. Met veel van zijn stellingen ben ik het oneens, maar als de heer De Vuyst zegt dat de BRICS-landen er een andere analyse op nahouden dan de NAVO, dan vind ik dat een zeer interessant aandachtspunt. De vraag luidt hoe de NAVO daarop reageert. Gaan we dat negeren, zoeken we de polemiek, gaan we de confrontatie aan met een aantal landen, of zoeken we naar een ondersteunde consensus of analyse? Dat ware een interessante gedachteswisseling geweest voor vandaag.

voulons plus de stabilité, nous devons nous rapprocher de la tradition diplomatique, par exemple la doctrine Harmel. Notre pays a toujours construit des ponts. Il faut investir dans un budget pour la paix et dans des systèmes de sécurité collectifs.

Nous déposons une motion de recommandation dans ce sens.

En conclusion: nous savons très bien dans quel monde nous vivons. On apprend aux diplomates en mission à l'étranger à se mettre dans la position des autres pays en ce qui concerne leurs intérêts légitimes en matière de sécurité. Si les États-Unis souhaitent encercler la Chine militairement, ce pays réagira. À Cuba, la loi Helms-Burton constitue une violation du droit international.

Nous suivons l'héritage de Jean Jaurès, y compris en tant que pacifiste. Il se trouvait du bon côté de l'histoire.

01.17 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): M. Dallemagne veut nous enfermer dans des cases, mais le conflit entre la Russie et l'Ukraine mérite davantage de nuance. L'agresseur russe doit évidemment être arrêté, mais nous avons manqué l'occasion aujourd'hui d'échanger des arguments entre députés qui se penchent quotidiennement sur la politique étrangère.

Même si je ne suis pas d'accord avec de nombreuses affirmations de M. De Vuyst, il est intéressant qu'il indique que les pays BRICS ont une analyse différente de celle de l'OTAN. L'OTAN ignorera-t-elle cette réalité ou cherchera-t-elle justement la confrontation?

Voorts, ik weet dat de toetreding van Oekraïne tot de NAVO principieel goedgekeurd is, al werd gezegd dat het op korte termijn niet de hoofd-focus is. Ik heb hier wel geprobeerd om dat voor een stuk te problematiseren en in vraag te stellen. Daarbij wilde ik waarschuwen voor een stuk polarisatie, waardoor we terechtkomen in een bipolair schema waarbij de NAVO alsmaar verder uitbreidt, en daartegenover Rusland, met die *bémol* dat wij ooit effectief, tot spijt van wie het benijdt of tot spijt van wie dat een choquerende boodschap vindt, zullen moeten spreken met Rusland als we effectief tot vrede willen komen. Daar is echter niet op ingegaan. Ik heb er geen problemen mee dat we verschillen van mening, als er argumenten zijn die ervoor pleiten dat Oekraïne lid moet worden van de NAVO. Die gedachtewisseling heb ik hier echter niet gehad en dat vind ik jammer.

Ik heb ook gevraagd hoe u staat tegenover de aanvallen op Russisch grondgebied. Is België bereid om daaromtrent een waarschuwing uit te geven in Vilnius? Geen antwoord.

Ook heb ik een vraag gesteld omtrent militaire afschrikking. Uiteraard staan wij achter die defensie-uitgaven, wij steunen de extra inspanning, ook van ons land. Dat moet echter wel gedimensioneerd zijn op basis van de Russische bedreiging. Hoe wordt dat gecalculeerd?

Waarop baseert men zich? Of wordt dat aangenomen als een soort axioma en gaat men dus verder zonder te onderzoeken wat die Russische bedreiging nu precies inhoudt en wat het geproportioneerde antwoord daarop is? Ik krijg geen antwoord.

U bent ingegaan op de coherentie tussen de NAVO en de Europese Unie.

Wat betreft ontwapening, mijn derde punt, had ik gehoopt hier te vernemen welk initiatief België en de federale regering zouden nemen inzake ontwapening. Ik weet dat dit niet gemakkelijk is, maar hoe trekken we die ontwapening uit het moeras waarin het zich vandaag bevindt? Ik heb het dan niet enkel over nucleaire ontwapening, maar ook over een aantal andere verdragen en akkoorden die in het slop zitten. Ik krijg geen antwoord.

Ik heb het gehad over het Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons. Ik heb enkel een antwoord gekregen van minister Lahbib dat België daar een multilaterale approach op nahoudt. Van u heb ik geen antwoord gekregen.

Ik vind dat jammer en hoop dat alles in het verslag van deze vergadering wordt opgenomen.

De **voorzitter**: Ik twijfel niet aan de deskundigheid van de notulisten.

01.18 Christophe Lacroix (PS): Monsieur le premier ministre, mesdames les ministres, je vous remercie pour vos réponses.

J'ai bien noté que l'éventuelle future adhésion de l'Ukraine à l'OTAN était notamment conditionnée par le respect de toute une série de valeurs dont l'État de droit. Je salue cette position qui a été réaffirmée.

Quant aux critiques de l'honorable membre de la N-VA, je m'étonne qu'il fasse référence à Dieu. J'ai prononcé un juron, certes peu coutumier dans nos assemblées, mais qui est très fréquemment utilisé dans

L'adhésion de l'Ukraine à l'OTAN ne constitue pas l'objectif principal à court terme. En revanche, je tiens à mettre en garde contre un système bipolaire dans lequel l'OTAN ne cesserait de s'élargir, alors qu'*in fine*, nous devons discuter de la paix avec la Russie. Il est regrettable que nous n'ayons eu aucun échange de vues sur l'adhésion de l'Ukraine.

En outre, je n'ai pas reçu de réponses à mes interrogations concernant les attaques menées sur le territoire russe et concernant le point de savoir si la dissuasion militaire est adaptée à la menace russe. J'aurais également espéré apprendre quelle initiative la Belgique comptait prendre en ce qui concerne le désarmement et le Traité sur l'interdiction des armes nucléaires (TIAN).

01.18 Christophe Lacroix (PS): Ik vind het positief dat men de toetreding van Oekraïne tot de NAVO afhankelijk wil maken van de eerbiediging van de rechtsstaat. Mijn collega van de N-VA is geen godslasteraar, maar ik evenmin. Hij heeft het waarschijnlijk over de krijgsgod uit het Oude Testament en is minder vertrouwd met de liefdevolle en vergevingsgezinde God.

le cénacle populaire. Même en Wallonie, on le prononce ainsi et souvent en flamand.

Il n'a pas l'habitude d'insulter Dieu. Moi, non plus. Mais je crois qu'il parle du Dieu du Premier Testament, le Dieu guerrier. En effet, le Dieu du Nouveau Testament est un Dieu de compassion, de solidarité. Force est de constater qu'il n'est pas souvent en accord avec lui.

Par ailleurs, je voudrais le rassurer et lui dire que j'ai fait mon service militaire. Honorable membre, je ne sais pas si c'est votre cas, mais, pour ma part, j'ai fréquenté une caserne pendant douze mois et j'ai servi mon pays. Certes, c'était au service médical, service que vous avez d'ailleurs voulu détruire. Vous vouliez même privatiser les missions médicales à l'étranger. Quoi qu'il en soit, soyez rassuré: je connais les casernes.

Vous dites que vous regardez dans votre rétroviseur. C'est bien de le faire. Mais vous devriez également le nettoyer un peu car vous parlez parfois d'histoires très anciennes, avec des contextes très différents de détente, avec la chute du mur de Berlin, une volonté européenne et internationale de travailler autrement dans un concert de nations différent.

Pour ce qui me concerne, j'aurais voulu que vous fassiez preuve d'un peu plus d'humilité et que vous disiez que nous avons tous une responsabilité dans le définancement antérieur de la défense et que nous sommes, aujourd'hui, tous mobilisés pour la reconstruire.

J'en viens maintenant au discours sur la Chine, les États-Unis, etc., développé par l'honorable membre communiste. Je suis un peu las de cette manière de présenter les choses de manière binaire.

Avant de poursuivre, j'attire l'attention sur le fait qu'il n'est pas question d'un fait personnel. J'ai parlé de "l'honorable membre de la N-VA". J'ai pris toutes les précautions oratoires.

Je disais donc que je suis un peu las de cette conception binaire des choses développée par l'honorable membre communiste. Et je voudrais lui faire une demande en étant assez cinglant. Je voudrais qu'il arrête de parler de Jean Jaurès.

Jean Jaurès était socialiste. Alors, certes, le Parti communiste a été fondé après cela, et en Belgique, en particulier, en 1921. Il n'en reste pas moins que les théories communistes ont été disséminées à travers le monde dès 1848 et ce système-là n'était pas le système de Jaurès.

Je vais donc terminer par ceci. S'il vous plaît, laissez-nous nos références socialistes! Elles ne sont pas les vôtres! Nous, c'est Jaurès, Blum, Vandervelde, etc., toute une série de gens qui se sont battus pour la paix. Les vôtres, c'est Lénine, Staline, Mao, Castro, Beria, etc. C'est Molotov qui a fait un pacte avec les nazis sur ordre de Staline. C'est Pol Pot et je peux en citer plein d'autres. Alors, ces références-là sont les vôtres. Elles appartiennent à votre histoire. Mais laissez-nous nos références socialistes et nos valeurs qui sont à la fois humaines, démocratiques et progressistes!

01.19 Robby De Caluwé (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, dames ministers, ik dank u voor uw duidelijke engagementen en ik zal een eenvoudige motie indienen.

Ik heb mijn legerdienst gedaan en heb twaalf maanden in een kazernes doorgebracht. Dat was weliswaar bij de medische dienst, die bijna opgedoekt was toen de N-VA bij Defensie de teugels in handen had. Een zekere dosis nederigheid is misschien wel op zijn plaats. Het kan geen kwaad om ieders verantwoordelijkheid in de afbouw van de financiering van Defensie te erkennen en om gezamenlijk in te zetten op de heropbouw ervan.

Ik ben trouwens ook de binaire opvattingen van onze communistische collega beu.

Ik vraag dat eerbare lid om te stoppen met over Jaurès te spreken, want dat was een socialist en geen aanhanger van het communisme.

Onze referenties zijn Jaurès, Blum en Vandervelde, die gevochten hebben voor de vrede. De uwe zijn Lenin, Stalin, Mao, Castro, Beria, Molotov die een pact getekend heeft met de nazi's, en Pol Pot. Handen af van onze referenties en onze humanistische, democratische en progressistische waarden!

Moties
Motions

De **voorzitter**: Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Theo Francken en Peter Buysrogge en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellaties van de heer Theo Francken, mevrouw Annick Ponthier, de heer Georges Dallemagne en de heer Steven De Vuyst

en het antwoord van de eerste minister, de minister van Defensie en de minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

vraagt de regering

- om in juli naar de top van Vilnius te trekken met een bindend groeiplan voor de Belgische Defensie ten belope van 2 % bbp tegen 2030;

- dit groeipad voor te leggen en te bespreken in de Kamer van volksvertegenwoordigers vóór de NAVO-top in Vilnius;

- zich niet te verzetten tegen de ambities van de NAVO om de militaire uitgavendoelstelling op te trekken en een *Defence Investment Pledge* in te voeren."

Une première motion de recommandation a été déposée par MM. Theo Francken et Peter Buysrogge et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu les interpellations de M. Theo Francken, Mme Annick Ponthier, M. Georges Dallemagne et M. Steven De Vuyst

et la réponse du premier ministre, de la ministre de la Défense et de la ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales

demande au gouvernement

- de présenter au sommet de Vilnius, en juillet, un plan de croissance contraignant pour la défense belge en vue d'atteindre 2 % du PIB à l'horizon 2030;

- de soumettre cette trajectoire de croissance à la Chambre des représentants pour qu'elle y soit examinée avant le sommet de l'OTAN à Vilnius;

- de ne pas s'opposer aux ambitions de l'OTAN de relever l'objectif de dépenses militaires et d'introduire un *Defence Investment Pledge*."

Een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Annick Ponthier en luidt als volgt:

"De Kamer,

gehoord de interpellaties van de heer Theo Francken, mevrouw Annick Ponthier, de heer Georges Dallemagne en de heer Steven De Vuyst

en het antwoord van de eerste minister, de minister van Defensie en de minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen

- overwegende dat de huidige veiligheidscontext een grote bijkomende structurele defensie-inspanning noodzakelijk maakt, zowel nationaal als binnen Europees en NAVO-verband;

- overwegende dat ook onze internationale partners in sneltempo bijkomende defensie-investeringen doen waardoor de gemiddelde defensie-inspanning van de Europese niet-nucleaire NAVO-bondgenoten de NAVO-norm van 2 % binnen afzienbare termijn zal overschrijden;

- overwegende dat op de aankomende NAVO-top in Vilnius de 2 %-norm als een minimumstandaard, een kritieke ondergrens, naar voren zal komen en niet langer als een ultiem streefdoel zoals België het traditioneel benaderd heeft;

- overwegende dat onze huidige doelstelling binnen het STAR-plan van 1,54 % van het bbp tegen 2030 en een 'intentieverklaring' om te evolueren naar 2 % tegen 2035 dus ruim onvoldoende is om onze engagementen tegenover onze partners te waarborgen, om het voortbestaan van ons defensieapparaat terdege te verzekeren en bijgevolg om te voorzien in onze algemene veiligheid;

vraagt dat de regering

onze structurele defensie-inspanning in het wetsontwerp tot wijziging van de militaire programmeringswet vastlegt op ten minste 2 % van het bbp en dit zo snel als mogelijk."

Une deuxième motion de recommandation a été déposée par Mme Annick Ponthier et est libellée comme suit:

"La Chambre,
 ayant entendu les interpellations de M. Theo Francken, Mme Annick Ponthier, M. Georges Dallemagne en M. Steven De Vuyst
 et la réponse du premier ministre, de la ministre de la Défense et de la ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales
 - considérant que le contexte sécuritaire actuel exige un effort structurel supplémentaire considérable en matière de défense, tant à l'échelle nationale qu'aux niveaux européen et de l'OTAN;
 - considérant que nos partenaires internationaux réalisent également, à un rythme soutenu, des investissements supplémentaires en matière de défense, de sorte que la moyenne de l'effort en matière de défense des alliés non nucléaires européens de l'OTAN dépassera prochainement la norme de 2 % fixée par l'OTAN;
 - considérant que lors du prochain sommet de l'OTAN qui se tiendra à Vilnius, la norme de 2 % deviendra un minimum, un seuil critique, et ne sera plus envisagée comme un objectif ultime, comme la Belgique a eu l'habitude de le faire;
 - considérant que notre objectif actuel de 1,54 % du PIB à l'horizon 2030, fixé dans le cadre du plan STAR, et une "déclaration d'intention" de tendre vers 2 % d'ici 2035 sont dès lors largement insuffisants pour garantir nos engagements à l'égard de nos partenaires, pour assurer la survie de notre dispositif de défense et, par conséquent, pour assurer notre sécurité générale;
 demande au gouvernement
 - de fixer, dans le projet de loi modifiant la loi de programmation militaire, notre effort structurel en matière de défense à au moins 2 % du PIB, et ce dans les plus brefs délais."

Een derde motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Steven De Vuyst en luidt als volgt:

"De Kamer,
 gehoord de interpellaties van de heer Theo Francken, mevrouw Annick Ponthier, de heer Georges Dallemagne en de heer Steven De Vuyst
 en het antwoord van de eerste minister, de minister van Defensie en de minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen
 - overwegende dat de militaire uitgaven van de NAVO al 60 % van de wereldwijde militaire uitgaven bedragen;
 - overwegende dat een militaristische logica een diplomatieke oplossing voor conflicten in de weg staat;
 - overwegende dat de NAVO collectieve veiligheidsorganisaties zoals de OVSE steeds meer aan belang doet inboeten;
 vraagt de regering
 niet toe te geven aan de druk van de NAVO om het defensiebudget opnieuw op te trekken."

Une troisième motion de recommandation a été déposée par M. Steven De Vuyst et est libellée comme suit:

"La Chambre,
 ayant entendu les interpellations de M. Theo Francken, Mme Annick Ponthier, M. Georges Dallemagne en M. Steven De Vuyst
 et la réponse du premier ministre, de la ministre de la Défense et de la ministre des Affaires étrangères, des Affaires européennes et du Commerce extérieur, et des Institutions culturelles fédérales
 - considérant que les dépenses militaires de l'OTAN équivalent déjà à 60 % des dépenses militaires dans le monde;
 - considérant qu'une logique militariste empêche une solution diplomatique des conflits;
 - considérant que l'OTAN réduit de plus en plus l'importance d'organisations de sécurité collectives telles que l'OSCE;
 demande au gouvernement
 de ne pas céder à la pression de l'OTAN d'augmenter une nouvelle fois le budget de la Défense."

Een eenvoudige motie werd ingediend door Robby De Caluwé.

Une motion pure et simple a été déposée par Robby De Caluwé.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.22 uur.

La réunion publique de commission est levée à 12 h 22.